

Tide AS
Årsrapport
2019

Forsterker
reiseopplevelsen.

Forsterker
reiseopplevelsen.

Innhold

- 6 Styrets beretning
- 13 Erklæring til årsregnskap og årsberetning
- 17 Resultatregnskap
- 18 Eiendeler
- 19 Egenkapital og gjeld
- 20 Avstemming av egenkapital
- 21 Kontantstrømpstilling
- 23 Noter
- 72 Revisjonsberetning

Visjon:

Gode reiseopplevelser hver dag

Forretningside:

Tide skal være en lønnsom, fremtidsrettet og ledende leverandør av kollektivtransport og reiser i Skandinavia. Gjennom våre verdier, profesjonell ledelse, kompetente medarbeidere, effektiv drift og god service skal vi skape fornøyde kunder, medarbeidere, samarbeidspartnere og eiere.

Årsberetning

Styrets beretning

Året 2019 har vært et meget innholdsrikt år for Tide AS. Selskapet har vokst betydelig både geografisk og forretningsmessig. Konsernet har dermed befestet sin posisjon som det nest største busselskapet i Norge og en ledende aktør i det danske markedet.

Ekspansjon og oppstart av store offentlige anbudskontrakter, kombinert med god vekst innen selskapets kommersielle virksomhet, har bidratt til en omsetningsvekst på 22 prosent til NOK 3 538 millioner kroner. Investeringsnivået har vært historisk høyt, med en netto økning på 581 nye og mer miljøvennlige busser. Oppstartsrelaterte kostnader, nedskrivninger og tap på salg av anleggsmidler har tynget resultatutviklingen og bidratt til svakere resultater enn forventet for 2019.

Utsiktene for 2020 er gode, men effekten av Korona situasjonen er noe uklar. Uten denne effekten forventes det ytterligere omsetningsvekst, et mer normalisert driftsår og bedring i resultatet. 2020 vil også være det året der Tide setter fart på den offensive ledertrøyen som selskapet har tatt innen utvikling av miljøvennlige turbusser drevet på elektrisitet.

Virksomhetens art

Tide AS har som visjon å skape gode reiseopplevelser hver dag. Med en total omsetning på NOK 3,5 (2,9) milliarder, er Tide AS Norges nest største og Danmarks fjerde største selskap for landbasert kollektivtransport. Konsernet og den norske virksomhetens hovedkontor er i Bergen, mens den danske virksomheten ledes fra Odense.

Tide AS er et privateid selskap 100 prosent eid av DSD AS, etter at DSD AS i 2017 kjøpte alle aksjene i Tide AS – og tok selskapet av børs. Konsernet har 5 046 (3 842) ansatte og opererte i alt 2 175 (1 594) busser ved utløpet av 2019.

Aktiviteten i selskapet foregår i hovedsak i konsernets datterselskaper, Tide Buss AS, Turbuss Vest AS, Arctic Buss Lofoten AS, Arctic Tours AS, Tide Verksted AS og Tide Bus Danmark A/S.

Kjernevirksomheten til konsernet er busstransport for det offentlige, bedrifter og private kunder. Omsetningsmessig er den største aktiviteten anbudskjøring for fylkeskommunale oppdragsgivere og de danske trafikkselskapene. Den norske virksomheten driver også en omfattende turbuss-utleie samt ekspress- og flybusskjøring. Utover dette har selskapet aktivitet innenfor reiselisvsegmentet, hvor selskapet leverer opplevelsesreiser i Norge og Europa.

Konsernet hadde en kontraktsreserve på NOK 23,4 milliarder kroner, samt en betinget kontraktsreserve relatert til opsjoner på NOK 4,9 milliarder kroner ved utgangen av 2019. Dette er en økning i ordreserven på NOK 1,3 milliarder fra 2018. Konsernet er spesielt fornøyd med den norske ordreserven som gir en mer robust fremtid med gode forutsetninger for inntjening og stabil drift for årene som kommer. Konsernet ser behov for å styrke ordreserven i den danske virksomheten.

Innenfor den kommersielle virksomheten har Tide i 2019 oppnådd en solid resultatforbedring, primært grunnet fortsatt sterk vekst innen utleie av turbusser, og positiv utvikling innen ekspressbussmarkedet. Virksomheten har hatt et høyt aktivitetsnivå og lykkes med å vinne større nasjonale kontrakter på turbuss. Flybussvirksomheten i Bergen har fortsatt en svak resultatutvikling, mens flybussvirksomhet i Haugesund og Bardufoss har vist en positiv utvikling i resultater.

Resultatutvikling

Konsernets resultat før skatt ble NOK -32 millioner i 2019 mot NOK 60 millioner året før, en reduksjon på NOK 92 millioner. Resultatnedgangen er i hovedsak knyttet til to forhold - tap på salg av anleggsmidler og oppstartsrelaterte kostnader. I forbindelse med avvikling av kontrakter i 2019

har selskapet solgt anleggsmidler fra 2010 og 2011 som har realisert et tap, og det er gjort en avsetning for tilsvarende forventede tap i 2020. Totalt utgjør dette om lag NOK 47 millioner i tap mot en gevinst i 2018 på NOK 10 millioner. Videre har selskapet opplevd en del utfordringer i oppstarten av flere av de nye kontraktene, spesielt i Trondheim og Tromsø. I tillegg har konsernet fått en negativ effekt av innføringen av IFRS 16 på om lag NOK 9 millioner kroner. Dette knytter seg til leieavtaler som er reklassifisert fra operasjonell leasing til finansiell leasing.

Det danske segmentet har hatt en positiv utvikling i 2019 sammenlignet med 2018. En ny kontrakt og god drift på de øvrige områdene har bidratt til å løfte resultatet.

Driftsinntektene endte på totalt NOK 3 538 millioner i 2019, en økning på NOK 649 millioner sammenlignet med året før. Økningen kommer primært fra nye anbud som startet opp i 2019, samt helårseffekten av nye kontrakter startet i 2018. I tillegg har turbussaktiviteten økt i 2019, gjennom både oppkjøp og strategisk satsning mot å bli en landsdekkende leverandør. Selskapet har blant annet fått på plass en landsdekkende kontrakt med Hurtigruten.

Totalt driftskostnader var NOK 3 096 millioner i 2019, en økning på NOK 508 millioner sammenlignet med 2018. Netto finanskostnader var NOK 40 millioner i 2019, en kostnadsøkning på NOK 63 millioner sammenlignet med 2018. Hovedforskjellen i endringen på finansposter er knyttet til innføring av IFRS 16 hvor Tide totalt sett har en økt finanskostnad på NOK 40 millioner knyttet til renter på bruksretter.

Morselskapet Tide AS oppnådde et resultat før skatt på NOK 16 millioner i 2019 mot NOK 23 millioner året før. Endringen er knyttet til høyere driftskostnader i 2019 sammenlignet med 2018, hovedsakelig som følge av økt aktivitet.

Balanse, finansiering, likviditet og investering

Totalbalansen for Tide-konsernet var ved utgangen av 2019 på NOK 3 637 millioner kroner. Til sammenligning hadde konsernet en balanse på NOK 1 556 millioner ved utgangen av 2018, dette tilsvarer en økning på NOK 2 081 millioner. Økningen skyldes i all hovedsak innføringen av IFRS 16 som isolert sett øker balanseverdien med NOK 1 858 millioner. IFRS 16 medfører at alle leieavtaler skal balanseføres som gjeld og eiendel. Dette gjelder bl.a. busser som tidligere er definert som operasjonell leasing og normale husleieavtaler.

Den øvrige økningen i balansen henger sammen med økt aktivitet i konsernet gjennom høyere kortsiktige fordringer og tilsvarende kortsiktig gjeld.

Egenkapitalen utgjorde NOK 326 millioner kroner ved utgangen av året. Ved utgangen av 2018 hadde selskapet en bokført egenkapital på NOK 405 millioner. Innføringen av IFRS 16 har resultert i en nominell nedgang på NOK 26 millioner, innregning av utbytte vedtatt i 2019 og resultatet for inneværende år. Samtidig har innføringen av IFRS medført en vesentlig endring i konsernets total kapital som har medført at egenkapitalandelen går ned fra 26% i 2018 til 9% i 2019.

Tide-konsernet hadde NOK 576 millioner klassifisert som langsiktig rentebærende gjeld pr. 31. desember 2019 mot NOK 537 millioner året før. Avdrag for 2020 er klassifisert som kortsiktig rentebærende gjeld og utgjorde NOK 117 millioner pr. 31. desember 2019. Tilsvarende tall for 2018 utgjorde NOK 128 millioner. Det ble tatt opp nye lån på NOK 39 millioner, mot NOK 26 millioner i 2018. Tide-konsernet finansierer i all hovedsak den norske virksomheten i ulike leasingavtaler. Gjennom innføringen av IFRS 16 er nå alle leieavtaler i konsernet definert som finansiell leasing. Den danske virksomheten benytter i større grad tradisjonell bankfinansiering på grunn av merverdiavgiftregler i Danmark. Innbetaling ved salg av anleggsmidler utgjorde NOK 45 millioner i 2019, mot NOK 18 millioner året før. Det ble gjennomført investeringer for NOK 106 millioner i 2019 mot NOK 57 millioner i 2018.

Selskapet har ved avleggelsen av regnskapet for året 2019 gjennomgått spesifikt forventet salgsværdi av busser knyttet til anbud som skal avvikles i 2020. Dette har medført at konsernet i 2019 regnskapet har innregnet et tap knyttet til fremtidig salg av anleggsmidler på NOK 35 millioner. Vurderingene er basert på bud mottatt, garanterte restverdier og estimat på markedsverdier.

Likviditetsbeholdningen var NOK 241 millioner ved utgangen av 2019 mot NOK 124 millioner i 2018. Utover dette hadde Tide-konsernet NOK 249 millioner i ubenyttede trekkrettigheter ved utgangen av 2019. Kontantstrømmen fra driften ble NOK 563 millioner i 2019, mot NOK 188 millioner året før. Økningen skyldes positiv kontantstrøm på de nye kontraktene og en høy andel avskrivninger. Konsernet har overholdt sine lånebetingelser gjennom hele året.

Totalbalansen for Tide AS (morselskapet) var ved utgangen av 2019 på NOK 574 millioner. Til sammenligning hadde selskapet en balanse på NOK 690 millioner ved utgangen av 2018.

Finansiell risiko

Markedsrisiko

a) Valutarisiko

Tide har en lav valutaeksponering. Konsernet eksponeres i hovedsak for valutarisiko knyttet til det danske datterselskapet Tide Bus Danmark A/S. Risikoen er knyttet til omregning fra DKK til NOK, samt til et begrenset antall transaksjoner med eksterne parter i utenlandsk valuta. Tide ser dog en økning i valutaeksponering knyttet til kjøp og salg av busser hvor dette historisk har vært i NOK.

b) Priserisiko

Konsernet er eksponert for svingninger i priser på innsatsfaktorer, hvor drivstoff og lønn er de viktigste. Ved svingninger i innsatsfaktorene blir normalt selskapets inntekter regulert for variasjonene. Det er ikke en fullstendig sikring av prisendringer, da kontraktene har noe ulik ordlyd og reguleringsmekanismer. Den kommersielle virksomheten har få avtaler som gir mulighet for justering av prisene ved endringer i innsatsfaktorene. Ekspressbussrutene har i større grad mulighet for å justere prisene ut til sluttbruker.

c) Renterisiko

Tides renterisiko er knyttet til langsiktige lån, leasing og bankinnskudd. Dette motvirkes delvis av regulering av kontraktsinntektene i flere av selskapets kontrakter. Lån med flytende rente medfører en renterisiko for Tide sin kontantstrøm som delvis motvirkes av kontantekvivalenter med flytende rente. Bruk av rentebytteavtaler vurderes løpende. Det avgjørende for å vurdere inngåelse av rentebytteavtaler vil være hvorvidt anbudskontraktene inneholder reguleringsmekanismer som dekker renteendringer på sikt. Det er foretatt sikring av renterisikoen for flere kontrakter, jf. Note 20.

Kredittrisiko

Kredittrisiko representerer det regnskapsmessige tap som ville oppstå hvis eksterne parter ikke overholder sin del av kontrakten og er knyttet til finansielle instrumenter, som kontanter og kontantekvivalenter, kundefordringer, andre fordringer og finansielle derivater.

Tide er også eksponert for kredittrisiko knyttet til kundefordringer, samt transaksjoner i forbindelse med billettsalg. Kredittrisiko knyttet til billettsalg er minimal, da oppgjør i all hovedsak er kontant eller kort- og mobiltransaksjoner. Kredittrisikoen for kundefordringene er lav, da motpart i det vesentlige er offentlige kunder. Maksimal risikoeksponering er balanseført verdi av de finansielle eiendelene i balansen.

Kredittrisiko knyttet til andre fordringer anses også som lav da de vesentligste postene gjelder avsetninger for opptjente, ikke-

fakturerte inntekter fra oppdragsgivere (fylkeskommunene) og avgifter til gode fra staten.

Likviditetsrisiko

Tide har etablert en konsernkontoordning, hvor samtlige norske selskaper i konsernet med aktivitet deltar. Nettobeholdning i konsernkontoordningen, både positiv/negativ, blir bokført som konsernmellomværende i selskapsregnskapene. Det blir løpende gjennomført vurderinger av behovet for kontanter og kontantekvivalenter for å møte driftsrelaterte forpliktelser og lånebehov i forbindelse med investeringer. Tide har etablerte trekkrettigheter, som ved utgangen av året var på NOK 249 millioner, for å sikre tilgang til likviditet. Tide oppfyller sine forpliktelser løpende.

Forretningsområdene

Tide Norge

Tide Norge består av all aktivitet i Tide-konsernet i Norge. Dette inkluderer Tide AS, eiendomsselskaper samt Tide Buss, Tide Verksted, Turbuss Vest samt andre mindre datterselskaper. Tide Buss sine kjernevirksomheter er rutekjøring og tur-/ekspresbussvirksomhet. Rutekjøring foregår i Vestland, Rogaland, Trøndelag, Møre og Romsdal, Vestfold og Telemark, samt Troms og Finnmark. Tide Buss opererer 16 kontrakter i Norge med normal varighet på 6-9 år, samt 1-3 opsjonsår.

Tide er en av landets største aktører innen turbussutleie til både privat- og bedriftskunder. Videre driver Tide tre ekspresbussruter sammen med andre operatører, flybussene i Bergen, Bardufoss og i Haugesund, samt selger opplevelsesreiser i Norge og Europa gjennom Tide Reiser. Tide Verksted AS driver service og vedlikehold av tyngre kjøretøy, primært busser. Tide Buss AS er deres største kunde, men selskapet har også oppdrag for eksterne kunder.

Tide Buss AS deltar aktivt i konkurranser om nye kontrakter i Norge. Konkurranskriteriene varierer fra anbud til anbud. Stadig flere anbud vektlegger kriterier som miljø og kvalitet, i tillegg til pris.

Selskapet opererer ved utgangen av året 1 799 busser. Totalt i den norske virksomheten er det 4 118 ansatte.

Av vesentlige hendelser i løpet av 2019 er de viktigste:

- Tide startet opp rute- og skolekjøring i rutepakke Vest utenfor Bergen sommer 2019. Det omfatter kjøring i og til kommunene vest for Bergen - Øygarden og Askøy. Varighet er 9 år med opsjon på 1+1 år. Bussene kjøres med biodrivstoff.

- Tide startet opp rute- og skolekjøring i Tromsø sensommer 2019. Varighet er 8 år med opsjon på 1+1. Bussene kjører med biodrivstoff.
- Tide startet opp rute- og skolekjøring i Trondheim sensommer 2019. Varighet er 10 år uten opsjonsår. Bussene kjører med biodrivstoff og elektrisitet (EL). Tide opererte deler av dette geografiske området også før 2019.
- Tide startet opp rutekjøring i Bergen sør sommer 2019. Anbudet omfatter også skole- og rutekjøring på Austevoll, samt Osøyro. Varighet er 9 år med opsjon 1+1. Bussene kjøres med biodrivstoff. Tide opererte også disse kontraktene før 2019.
- Tide startet opp rute- og skolekjøring i Midt-Troms sensommer/høst 2019. Varighet er 9 år med opsjon på 1+1+1. Bussene kjører med biodrivstoff.
- I 2019 kjøpte Tide Buss selskapene Arctic Buss Lofoten AS og Arctic Tours AS med hovedsete i henholdsvis Svoldvær og Alta. Med disse oppkjøpene utvider Tide sin tilstedeværelse innenfor turvirksomhet med geografisk fotfeste i hele landet.

Tide Buss Norge hadde totale driftsinntekter på NOK 2 886 millioner i 2019 sammenlignet med NOK 2 328 millioner året før. Økningen skyldes mange nye anbud og noe økning i eksisterende anbud. EBITDAR var NOK 349 millioner i 2019 sammenlignet med NOK 250 millioner året før.

Resultatet for segmentet i 2019 er preget av krevende oppstart for de nye anbudene samt nedskrivning av verdier på busser som forventes solgt i 2020. Resultatet for segmentet før skatt ble derfor NOK -39 millioner for 2019 mot NOK 61 millioner for 2019.

De fem anbudsoppstartene i 2019 har bidratt til betydelig forretnings- og personalmessig vekst og ekspansjon for selskapet. Samtidig har oppstartene vært mer krevende enn forventet, og bidratt til et svakere resultat for forretningsområdet. En rekke tiltak er iverksatt og det forventes en positiv utvikling i underliggende drift for de nye anbudene i porteføljen i 2020. Tide er tilfreds med underliggende drift for øvrige anbud i selskapet.

Innenfor den kommersielle virksomheten har segmentet fått en viktig landsdekkende kontrakt med Hurtigruten. Videre har selskapet også startet ny flybusstjeneste i Bardufoss.

Tide Danmark

Tide Bus Danmark A/S kjører rutebusser for trafikkelskapene Fynbus på Fyn, Sydtrafik i Sør-Jylland og Midttrafik i Midt-Jylland, i tillegg til en minibusskontrakt for Haderslev kommune. Selskapet har totalt 928 ansatte og opererte 376 busser ved utgangen av året.

Tide Bus Danmark startet 1. juli 2019 opp kontrakten for Esbjerg By samt skole- og regionalbuss for Esbjerg. Kontrakten omfatter 150 sjåfører og 58 busser. Oppstarten og drift av det nye anbudet har gått bra.

Tide Bus Danmark oppnådde samlede driftsinntekter på NOK 653 millioner i 2019, mot NOK 561 millioner året før. EBITDAR økte til NOK 81 millioner, sammenlignet med NOK 60 millioner året før. Resultat for segmentet i 2019 ble totalt NOK 7 millioner mot NOK -1 million for 2018.

Resultatforbedringen i Tide Bus Danmark knytter seg til flere forhold. Positivt bidrag fra det nye anbudet i Esbjerg og bedre underliggende drift. Tide Bus Danmark vil fortsette å søke vekst og forventer ytterligere forbedring i resultater for 2020.

Arbeidsmiljø og organisasjon

Arbeidsmiljøet i Tide skal kjennetegnes av medarbeidere som trives, er stolte av jobben de utfører og selskapet de jobber i. For å lykkes i bransjen er det avgjørende å ha gode relasjoner til vernetjeneste og tillitsvalgte. Det har gjennom året vært gode samarbeidsforhold med ansatte og deres organisasjoner i formelle og uformelle møtearenaer. Det har videre vært viktig å opprette god dialog med tillitsvalgte i nye avdelinger.

Tide vektlegger medvirkning, kompetanseutvikling og profesjonalitet. Tide gjennomfører jevnlig medarbeiderundersøkelser, revisjoner og risikovurderer egne aktiviteter, prosesser og produkter. Tide er opptatt av å motivere og legge til rette for at medarbeidere bruker sin medvirkningsplikt. Gjennom involvering og samarbeid vil selskapet finne gode løsninger som bidrar til at Tide når sine målsettinger. I arbeidet med å skape gode arbeidsplasser legges det betydelig vekt på etterlevelse av verdiene i selskapets daglige drift. Tides fem verdier er et resultat av en prosess hvor alle ansatte ble invitert til å bidra. Verdiene danner ordet SMART og står for:

Stolt: Jeg er stolt over jobben jeg og selskapet gjør for enkeltmennesker og samfunn.

Miljøbevisst: Jeg bidrar positivt til miljøet for eksempel gjennom min kjøreadferd og resirkulering.

Ansvar: Jeg tar ansvar for å utføre mine oppgaver best mulig for kunde, kolleger, selskap og samfunn.

Respekt: Jeg møter kolleger, kunder og samarbeidspartnere med respekt.

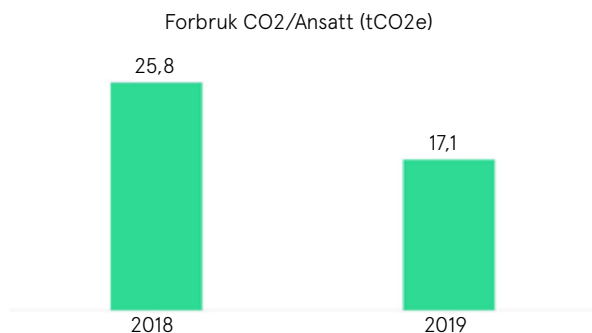
Trivsel: Jeg bidrar til å skape et godt arbeidsmiljø der man viser interesse for og bryr seg om sine kolleger

I tillegg til verdiene skal alle ledere i Tide ha fokus på lederprinsippene i sitt daglige virke. Også disse er fremkommet gjennom medvirkning fra selskapets ledere. Lederverdiene til Tide er Kvalitet, Konsekvens og Kommunikasjon.

Tide sitt arbeid med bærekraft og samfunnsansvar

Tide sitt viktigste bidrag til samfunnet er tilrettelegging og drift for at samfunnets transportbehov foregår på en effektiv, trygg og miljøvennlig måte.

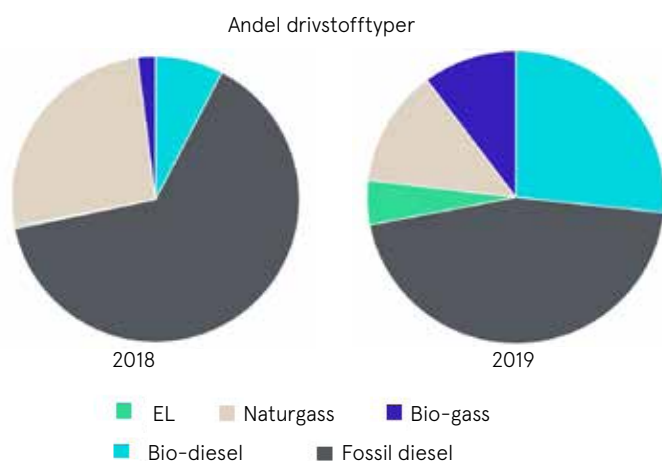
Den norske målsetningen er at all vekst i persontrafikk i og rundt de største byene i Norge skal tas med sykkel, gange og kollektivtransport. Tide er stolt av å bidra til at dette målet er innenfor rekkevidde, og har lyktes med å redusere klimaavtrykket per ansatt målt ved CO₂ utslipp med 33 prosent i løpet av 2019.

Tide har redusert antall tonn CO₂e forbrukt per ansatt fra 25,8 tonn CO₂e til 17,1 tonn CO₂e i 2019.

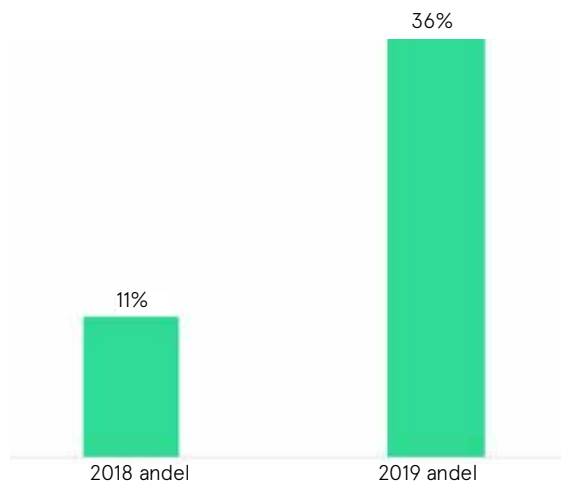
Tide tar sitt samfunnsansvar på alvor, og arbeider aktivt for å ta del i samfunnsutviklingen på en miljømessig og etisk god måte.

Selskapets daglige virksomhet har som mål å ta vare på miljø og mennesker, samtidig som det evner å drive lønnsomt og effektivt. En viktig del av dette handler også om å gjøre transporten på veiene så sikkerhetsmessig forsvarlig som mulig. Ved å redusere tomkjøring, minimere drivstofforbruket og optimalisere transportplanleggingen, vil Tide kunne redusere karbonavtrykket og drive kostnadseffektiv transport.

Tide har også i 2019 gjort et betydelig investeringsløft innenfor mer miljøvennlige busser. Dette har bidratt til at andelen kilometer kjørt i selskapet med bærekraftige og fornybare drivstoffer har økt fra 11 prosent i 2018 til 36 prosent i 2019.

Andel km kjørt med HVO/EL/Bio-gass

Ettersom majoriteten av de nye anbuds oppstartene i 2. halvår 2019 benytter en mer miljøvennlig busspark, vil andelen kjørt med lav- og nullutslippsteknologi øke ytterligere i 2020.

Av viktige milepæler utover de større, nye anbudsoppstartene på mer miljøvennlig drivstoff, kan fremheves at Tide og oppdragsgiveren VKT i Vestfold høsten 2019 startet opp et felles prosjekt der en el-buss ble satt inn i rute. Et annet prosjekt var i Bergen der en el-buss, som første i Norge, ble dedikert til turbuss-utleie vinteren 2019/2020.

For Tide har det vært viktig at Flybussen i Bergen utelukkende kjører på miljøvennlig biodiesel.

Jeg kjører på grønn energi
 I'm powered by green energy
HVO100 Biodiesel

Tide skal være i førersetet for det grønne skiftet i bussnæringen og skal, som første norske busselskap, bygge og investere i produksjon av hel-elektriske turbusser for kommersiell drift. Prosjektet, som innebærer søknad om offentlig støtte fra Enova under støtteprogrammet Energi- og klimatiltak i landtransport, markerer starten på arbeidet med å utvikle en helt ny og miljøvennlig bussteknologi for turbusser. Etter planen vil prosjektet i første omgang omfavne 16 busser med tilhørende ladeinfrastruktur i Stavanger, Bergen, Trondheim, Tromsø og Honningsvåg.

Gjennom god og kontinuerlig opplæring av medarbeidere arbeides det for å etablere kjørestil som minimerer drivstofforbruket. Tide driver systematisk arbeid for å redusere belastningene på veinettet gjennom optimalisert drivlinje i relasjon til topografi som bussene trafikkerer i. Det benyttes dekk med lavere rullemotstand for å redusere forbruket og man har restriksjoner på tomgang og gjennomfører underspyling for redusert miljøbelastning.

Et viktig tiltak for å redusere utslipp har vært å investere i og benytte EL-biler til avløsning av sjåfører som kjører i rute. På denne måten reduseres utslipp fra tom- og posisjonskjøring med store busser. I 2019 gikk Tide til innkjøp av 24 slike biler til anbudsdrift og 2 biler til administrasjonen sentralt. Tide har ved utgangen av 2019 53 slike EL-biler i drift. Til dette prosjektet fikk selskapet støtte fra Enova.

Tide kildesorterer og håndterer farlig avfall ihht ISO 14001 og i den daglige driften strekker selskapet seg langt for å ivareta miljøhensyn. Tide har tilgjengelig utstyr for å avholde videokonferanser i møterom. Disse benyttes hyppig i stedet for å reise til andre geografiske områder.

Veldedige organisasjoner har gjennom flere år blitt støttet ved at de ansatte har valgt en veldedig organisasjon til å motta årets julegave fra Tide. I 2019 gikk bidraget til Stiftelsen Norsk Luftambulansse.

Tide har gjennom flere år jobbet med bærekraftige løsninger, og innenfor et etisk rammeverk som støtter opp om FNs bærekraftsmål. I 2020 vil selskapet iverksette et større prosjekt for å systematisere og konkretisere selskapets arbeid og ambisjoner innenfor bærekraft og samfunnsansvar.

Rekruttering

Bussbransjen har fremdeles et stort behov for arbeidskraft, og det rekrutteres fortløpende til alle Tides avdelinger. Stor politisk satsing på kollektivtransport, forventninger om økt produksjon i fremtiden, samt høy gjennomsnittsalder på bussjåfører er og blir en utfordring.

Tide har i 2019 jobbet målrettet for å sikre såvel tilgang til, samt beholde kvalifiserte sjåfører, og arbeidet vil fortsette i 2020.

Likebehandling

I Tide skal ingen forskjellsbehandles på grunnlag av kjønn, alder, etnisk opprinnelse, religion, seksuell legning, politisk syn eller lignende. Ansatte skal møtes med respekt, og Tide har nulltoleranse for trakassering.

Det er etablert prosedyrer for varsling av kritikkverdige forhold i Tide, herunder for konflikthåndtering og for varsling av mobbing/trakassering. Disse er oppdatert for å tydeliggjøre at de også gjelder seksuell trakassering. Retningslinjene er tilgjengelige i personalhåndboken. Bussbransjen har tradisjonelt vært et mannsdominert yrke. Per 31. desember 2019 var kjønnsbalansen i konsernet fordelt med 492 kvinner i faste stillinger og 3 436 menn. I Tides konsernledelse er tre av ni direktører kvinner. Tide har medarbeidere med 60 ulike nasjonaliteter, og ved utgangen av 2019 utgjorde medarbeidere med utenlandsk opprinnelse 26 prosent av virksomhetens faste ansatte.

Avhengig av selskapstilknytning og land har alle arbeidstakere like lønns- og arbeidsvilkår uavhengig av kjønn, nasjonalitet og etnisk opprinnelse.

Opplæring

Gjennom året har alle avdelinger gjennomført løpende opplæring på nye sjåfører, slik at selskapet på best mulig måte tilrettelegger for en god inntreden i selskapet. I tillegg har 1/5 av sjåførene i Tide gjennomført en ukes lovpålagt etterutdanning. Noen avdelinger kjøper tjenesten eksternt, men i Bergen, Haugesund, Odda, Norheimsund og Trondheim kjøres kursene med egne instruktører.

Året har vært preget av opplæring på fem nye rutepakker i Norge. Opplæringen har vært av teoretisk og praktisk art. Det er viktig at de nye sjåførene blir kjent med Tide som selskap. Det har vært særlig fokus på verktøy og rutiner i sjåførhverdagen. I tillegg har sjåførene fått gjennomgang og praktisk innføring i nytt bussmateriell.

Ved utgangen av året har Tide Verksted fem lærlinger og Tide Buss syv lærlinger. Det har vært jobbet aktivt ut mot skoler, for å sikre videre tilfang av lærlinger. Allerede nå er 11 lærlinger ferdig med skolen og starter i Tide Buss i løpet av 2020.

Helse, miljø og sikkerhet

Tides arbeid med HMS, kvalitet og ytre miljø er forankret i styrende dokumenter og inngår i konsernets ledelsessystemer. Sikkerhet for ansatte, kontraktører og kunder, samt fravær av skader og fokus på kontinuerlig forbedringer er overordnede mål. Alle aktiviteter som knytter seg til dette området skal løses i samarbeid med myndigheter og gjennom samhandling mellom ledere og ansatte.

Sertifiseringer og intern revisjon

Tide er i dag sertifisert etter ISO 9001 og 14001 og OHSAS-18001 sertifisering (styringssystem for arbeidsmiljø). OHSAS 18001 er nå blitt en standard som heter ISO-45001.

Tide har startet arbeidet med å gå over til den nye standarden i løpet av våren 2020. Det gjennomføres årlig interne revisjoner og selskapet har i 2019 også gjennomført en ekstern revisjon i både Norge og Danmark av sertifiseringsselskap KIWA.

Helse og sikkerhet

Tide skal utføre aktiviteter på en trygg og ansvarsfull måte slik at helsemessige belastninger og skader på egne medarbeidere, innleid personell eller besøkende unngås. Selskapet skal påse at enhver medarbeider eller innleid arbeiderstaker arbeider under sikrest mulige forhold, og har tilgjengelig og bruker relevant verneutstyr. Tydelige prosedyrer minsker faren for ulykker, skader på mennesker, eiendom og miljø. Tide har kontinuerlig fokus på trafikksikkerhet. Selskapet vil sikre at medarbeidere innehar den kompetanse og de kvaliteter som er viktig for et forsvarlig trafikkbilde.

Sykefravær

Tide er en IA-virksomhet og samarbeider tett med NAV og bedriftshelsetjenesten for å øke nærværet og forebygge at sykefravær oppstår. Det strukturerte trepartssamarbeidet i Tide mellom ledelse, tillitsvalgte og vernetjeneste er også av stor betydning i arbeidet, men aller viktigst dialogen mellom leder og medarbeider. "Leder før lege" og "Tett på tidlig" gir viktig retning i arbeidet i Tides avdelinger. Sykefraværet i Tide endte i 2019 på 7,6 prosent i Norge, det laveste i selskapets nyere historie. Dette er en nedgang på 0,9 prosentpoeng fra 2018. Det arbeides systematisk med oppfølging av sykefraværet med sikte på å ytterligere redusere dette i kommende år.

Tide Bus Danmark A/S hadde et sykefravær i 2019 på 5,3 prosent, mot 5,1% i 2018. Med bakgrunn i ulikt regelverk/ulik sykelønnsordning er det ikke mulig å sammenligne fraværdata for Norge og Danmark.

Skader, alvorlige hendelser og VIS-kvalitetssystem

Tide registrerer antall arbeidsulykker, og benytter H-Verdi som målemetode. H-verdi viser hyppigheten av arbeidsulykker som er så alvorlige at det medfører fravær fra arbeid eller arbeidsplassen. Skadefrekvensen/hyppighet defineres som antall arbeidsulykker med fravær pr 1.000.000 arbeidende time, og fravær beregnes i utgangspunktet fra dagen etter skaden. For Tide i 2019 var H-verdien på 4,65, mens tilsvarende tall i 2018 var 4,85. I 2019 ble det registrert 18

arbeidsskader mot 17 i 2018. I Danmark var H-verdien i 2019 11,3 og 12 registrerte fravær, mot 8,3 og 9 registrerte fravær året før.

Ytre miljø

Tides busser frakter daglig mange hundretusen mennesker til og fra arbeid, skole og aktiviteter på en trygg, effektiv og miljøvennlig måte. I tillegg til lokaltrafikk drifter også Tide fylkeskryssende ekspressbusser som er et mer miljøvennlig alternativ til flyreiser og privatbil.

Tide skal være en miljøbevisst bedrift som begrenser negative påvirkninger på miljøet. Reduksjon av drivstofforbruket er et prioritert satsingsområde, samtidig søker Tide å ta i bruk mer miljøvennlig drivstoff så langt det er mulig. Tide benytter ulike typer drivstoff: biodiesel (HVO), biogass, fornybar strøm, vanlig diesel og naturgass.

Teknologi

Pr. 31.12.19 har mer enn 71 prosent av vognparken til Tide den nyeste miljøteknologien Euro VI eller bedre. Ved utløpet av 2019 driftes hele 43 prosent av bussene på biodrivstoff, hvorav 37 prosent på biodiesel (HVO) og 6 prosent på biogass. Totalt 11 prosent av bussene kjører på bio-/naturgass. Tide driver også 41 elektriske busser og 25 hybridbusser.

Den 3. august 2019 gikk startskuddet for kontrakten mellom Tide og ATB i Trondheim, den største kontrakten selskapet noen gang har vunnet. I denne kontrakten er det investert i totalt 140 miljøvennlige busser med ulike miljøvennlige teknologier, ved oppstart var dette anbudet med flest batterielektriske busser i Norge.

I løpet av høsten 2019 fikk anbudet i Vestfold tilført en elektrisk buss som driftes i Larvik, mens kommersiell enhet i Bergen har en elektrisk bybuss for testing av turbussutleie i Bergensområdet vinteren 2019/2020. Tide har høstet gode erfaringer med driften av disse bussene, erfaring som er viktig inn i prosjektet med elturbusser som startes opp i 2020.

Som eneste operatør i Norge driver Tide i dag fortsatt fire trolley leddbuss som går på ren strøm i Bergen. Tide har driftet busser med denne teknologien i mer enn 60 år.

Hovedvekten av Tides busser benytter ikke piggdekk, noe som reduserer svevestøv og støy. Standard-dieselen som benyttes på bussene inneholder 12 prosent biodiesel. I tillegg har selskapet oljeutskillere og fokus på kildesortering for å unngå større miljømessig fotavtrykk enn nødvendig. Tide er opptatt av at støy og utslipp av stoffer som kan medføre miljøskader håndteres i tråd med de krav myndighetene stiller.

Rammevilkår for næringen

Tide arbeider tett sammen med blant annet NHO Transport om å sikre gode og forutsigbare rammevilkår for næringen.

I desember 2018 annonserte Finansdepartementet nye regler for fordelsbeskatning på ansattgoder, herunder ordningen der ansatte i busselskaper gis anledning til å få frikort på bussreiser. En betydelig andel medarbeidere i Tide har historisk hatt og benyttet frikort. Den varslede skattepåkleggingen kom brått på både oppdragsgivere, busselskaper og medarbeidere. Både NHO Transport, Tide og Arbeidstakerorganisasjoner har i 2019 jobbet for å få til overgangsordninger, og innføringen av ordningen har blitt utsatt tre ganger. Justerte skatteregler for frikort ventes innført fra 1. juli 2020.

I forbindelse med fremleggelsen av statsbudsjettet for 2019 varslet regjeringen om økning av veibruksavgift på biodrivstoff utenfor omsetningskravet. Tide synes det er uheldig at regjeringen skaper uforutsigbare rammebetingelser for miljøatsingen. Økt avgift på biodrivstoff vil ramme enten kollektivreisende eller miljøet. Budsjettforslaget reduserer sannsynligheten for at aktører som Tide ønsker å satse på miljøvennlig drivstoff. Endringene i veibruksavgiften er imidlertid vedtatt i Stortingsvedtak, med varslet ikrafttredelse fra 1. juli 2020.

Den ventede økningen i veibruksavgiften er anslått til å gi Tide en økonomisk merkostnad på NOK 26 millioner årlig. Hovedvekten av dette vil Tide kunne få tilbake gjennom økt betaling fra våre fylkeskommunale kunder, men selskapet vil også få økte kostnader knyttet til noe av den kommersielle aktiviteten hvor Tide har valgt å bruke biodrivstoff.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapsloven § 3-3 bekrefter styret at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen av regnskapet.

Aksjonærforhold

Tide AS er eid 100 % av DSD AS.

Disponering av årsresultat/utbytte

Årsresultatet for Tide AS (morselskapet) viser et overskudd på NOK 16,5 millioner. Utbytte som ble vedtatt på generalforsamlingen i 2019 var NOK 30 millioner. I regnskapet for 2019 er derfor dette innregnet, og vi får følgende effekter:

Årsresultat NOK 17 millioner
Utbetalt utbytte NOK 30 millioner
Overført fra annen egenkapital NOK 15 millioner

Konsernets resultat etter skatt ble NOK –25 millioner, tilsvarende NOK –1,10 pr. aksje.

Styret foreslår ikke å dele ut utbytte for 2019. I henhold til IFRS ville et eventuelt utbytte bli innregnet i regnskapet for 2020 etter dette er vedtatt på generalforsamlingen i Tide AS.

Framtidsutsikter

Etter et år med særdeles høyt aktivitetsnivå i 2019, en rekke positive milepæler og betydelig vekst på kort tid, forventes 2020, før eventuelle koronaeffekter, å bli et mer normalår for Tide med færre oppstarter.

Dette vil gi bedre kapasitet til å optimalisere driften og sikre fremtidig inntjening. Det vil være fokus på å innarbeide Tide sin visjon og kultur i nye områder og fortsatt opprettholdelse av gode, sunne verdier i de områder der selskapet allerede har hatt virksomhet i flere år.

Tide har høstet mange nyttige erfaringer fra oppstarter og prosesser i 2019, som selskapet tar med inn i det videre arbeidet i året som kommer.

Tide har i 2019 posisjonert seg som en av de store aktørene på grønne og miljøvennlige busstjenester i landet, og vil med bygging av nye elektriske turbusser i 2020 ta en enda tydeligere posisjon som den aktøren i Norge som ønsker å være i førersetet for det grønne skiftet i bussnæringen.

Anbudsaktiviteten i både Norge og Danmark er påvirket av sterk konkurranse, og kjennetegnes av et marked med til dels lave marginer. Av større anbudskontrakter som selskapet har vunnet i 2019 og skal starte opp i oktober 2020 er rutepakke Bergen nord. Dette er en kontrakt Tide allerede driver i dag, og selskapet ser frem til anbudsfornyelse med nye, moderne og mer miljøvennlige busser. Majoriteten vil driftes på biogass og noen på biodiesel.

Norske myndigheter satser betydelig på økt offentlig kollektivtilbud i og rundt de største byene, en satsning som kommer Tide og næringen til gode. Selv om Tide har solide kontraktsreserver vil selskapet fortsette å ha høyt trykk på delttagelse i kommende anbuds konkurranser for å sikre ytterligere fremtidig omsetning og inntjening. Spesielt i den danske virksomheten vil Tide satse på økt vekst.

I løpet av 2019 gjennomførte Tide en omorganisering av selskapets administrasjon for å sikre en mer effektiv og fremtidsorientert organisasjon tilpasset et økt kontraktsomfang. En konsekvens av omorganiseringen er at

selskapet ultimo 2019 iverksatte rekrutteringsprosesser innenfor både it- og digitale tjenester, salg og kundeopplevelse, logistikk, innkjøp og teknisk spesialkompetanse innenfor miljøvennlig teknologi.

Tide har som visjon å skape gode reiseopplevelser hver dag. Tides medarbeidere er selskapets viktigste ressurs for å lykkes med å nå vår visjon. Arbeidet med å yte god og punktlig service til de reisende har alltid vært viktig for Tide, og vil bli ytterligere satset på i året som kommer.

Bussbransjen opplever fremdeles sterk konkurranse og lave marginer. Tide har, med solid ordresreserve, en god posisjon for å utvikle lønnsomhet i årene som kommer. Finansielt forventer Tide en fortsatt positiv utvikling i omsetning i 2020, grunnet helårseffekter fra nye kontrakter som startet opp i 2019. Måltrettet arbeid og en mer normalisert drift ventes å gi resultatbedring. Den positive utviklingen innenfor det kommersielle området ventes fortsette i 2020.

Selskapet mener fortsatt at en konsolidering i bransjen vil kunne bidra til bedret lønnsomhet over tid. I tillegg forventer Tide at kundenes økende forventninger til både klimavennlige, sømløse reiser og nye dør-til-dør mobilitetsløsninger vil skape både nye samarbeidsformer og forretningsmuligheter. Tide er godt posisjonert for å ta del i denne utviklingen.

Tide har aktivitet i Norge og Danmark – hvor begge land er påvirket av koronaviruset (Covid-19) og de effektene det har for samfunnet. Generelt kan en si at det er iverksatt skjerming av sjåførenes kontakt med passasjerer ved at bl.a. avvikling av kontanthåndtering, fremste dør på bussene er stengt og de fremste seteradene er stengt. Videre er det satt restriksjoner på antall passasjerer i bussene.

Påvirkningen er ulik innenfor forretningsområdene konsernet opererer. Den største andelen av konsernets drift knytter seg til rutebuss produksjon for fylkeskommunale selskaper. Dette er et viktig samfunnsoppdrag og det er sentralt at tilbudet om kollektivtrafikk opprettholdes også i en krevende tid. Det

er likevel noe reduksjon i produksjonen og bildet endrer seg løpende. Dette gjelder både for den norske og den danske virksomheten.

Innenfor kommersiell aktivitet ser Tide stor reduksjon i aktiviteten innenfor turbussutleie samt at ekspressbuss rutene har vesentlig lavere passasjertall. Tide har derfor opprettholdt noen av rutene innenfor ekspressbussegmentet og har noe aktivitet innenfor tur med bl.a. buss for tog og beredskapsbuser. Verksteddriften har primært konserninterne kunder og påvirkes derfor i noe mindre grad, men eksternt markedet for verkstedtjenester er noe redusert.

En konsekvens av den lavere etterspørselen, spesielt innenfor den kommersielle aktiviteten, er at selskapet så langt har måttet permittere om lag 300 personer. Det gjøres løpende vurderinger om flere må permitteres. Videre er det en økning i sykefravær innenfor alle områdene. Konsernet ser også på effektene av å utsette både utviklingsprosjekter og andre kostnadsreducerende tiltak løpende etter hvor lang denne situasjonen blir.

De økonomiske effektene er så langt ikke kvantifisert, men selskapet har en relativt høy andel av variable kostnader. De tiltak som er kommet fra både norske og danske myndigheter har medført både reduserte kostnader og bedret likviditet. Det må likevel påregnes at situasjonen vil medføre svakere resultater enn normal drift ville medført.

Tide har også hatt dialog med de største kundene og de viktigste finansinstitusjonene hvor konsernet opplever at det er stor vilje til å støtte opp om den underliggende driften for å komme gjennom denne situasjonen.

Styret takker selskapets medarbeidere og tillitsvalgte for solid innsats og godt samarbeid i et år preget av meget høyt aktivitetsnivå. Styret vil også takke alle de reisende og konsernets samarbeidspartnere. Styret vil jobbe aktivt for å videreføre et godt samspill også fremover, og ser frem til forbedret lønnsomhet kombinert med nye, positive milepæler i året som kommer.

Bergen, 19. mars 2020

INGVALD LØYNING
Styrets leder

PHILIPP ENGEDAL
Styremedlem

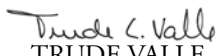

KENNETH SVEEN
Ansattstyremedlem

TROND ØSTERHUS
Nestleder

MARIANNE DORTHEA JACOBSEN
Styremedlem

KJELL NESHEIM
Ansattstyremedlem

EMIL EIKE
Styremedlem

TRUDE VALLE
Ansattstyremedlem

ROGER HÅRKESTAD
Konsernsjef

Foto: Tove Lise Mossesland

Tide AS

Resultatregnskap 01.01.-31.12.

Konsern

2019	2018		Note	2019	2018
		Driftsinntekter			
-	-	Billettinntekter		524 513	453 256
-	-	Kontraktsinntekter	3	2 791 414	2 243 521
42 195	40 977	Andre driftsinntekter	3, 21	222 499	192 274
42 195	40 977	Driftsinntekter		3 538 426	2 889 051
-	4 175	Netto salgsgevinst	9	-12 436	9 550
		Driftskostnader			
-	-	Varekostnad	4	326 560	271 671
26 088	26 320	Lønnskostnad	6, 16	1 999 008	1 642 697
31 779	26 836	Andre driftskostnader	7, 23	770 268	673 956
57 868	53 156	Driftskostnader før leasingkostnader, av- og nedskrivninger		3 095 836	2 588 324
-15 672	-8 004	EBITDAR*)		430 155	310 277
-	-	Leasingkostnader	23	-	97 878
-15 672	-8 004	EBITDA**)		430 155	212 399
6 111	5 385	Avskrivning varige driftsmidler		184 715	175 207
3 198	-	Avskrivning bruksrett		202 401	-
-	-	Nedskrivning	9	35 000	-
-24 982	-13 389	Driftsresultat		8 039	37 192
		Finansinntekter og finanskostnader			
54 906	46 536	Finansinntekter		22 393	45 067
12 828	10 545	Finanskostnader		22 488	22 471
844	-	Renter bruksrett		39 852	-
41 233	35 991	Netto finansposter	8	-39 946	22 597
16 251	22 601	Resultat før skattekostnad		-31 908	59 789
-299	-1 624	Skattekostnad	18	-9 936	5 090
16 550	24 225	Årsresultat		-21 972	54 699
		Årsresultat tilordnes:			
-	-	Minoritet andel av årsresultat		135	6
16 550	24 225	Majoritet andel av årsresultat		-22 107	54 693
16 550	24 225	Sum tilordnet		-21 972	54 699
0,73	1,07	Årsresultat per aksje (NOK)	5	-0,97	2,42
0,73	1,07	Utvannet årsresultat per aksje (NOK)	5	-0,97	2,42
		Totalresultat:			
16 550	24 225	Årsresultat		-21 972	54 699
-66	-267	Estimatavvik pensjoner		-187	-374
14	59	Skatt poster som ikke kan reverseres		41	82
		Poster som kan reverseres			
-	-	Verdiregulering kontantstrømsikring		1 430	2 204
-	-	Omregningsdifferanser		-478	391
-	-	Skatt poster som kan reverseres		-315	-485
16 499	24 017	Sum totalresultat		-21 480	56 517
		Totalresultat tilordnes:			
-	-	Minoritet andel av totalresultat		-	-209
16 499	24 017	Majoritet andel av totalresultat		-21 480	56 726
16 499	24 017	Sum tilordnet		-21 480	56 517
16 499	24 017	Totalresultat		-21 480	56 517

*) EBITDAR driftsresultat før avskrivninger, leasingkostnader og nedskrivninger

**) EBITDA driftsresultat før avskrivninger og nedskrivninger

Tide AS

Eiendeler pr. 31.12.

Konsern

2019	2018		Note	2019	2018
		Anleggsmidler			
17 483	21 314	Varige driftsmidler	9	959 245	865 438
15 991	-	Bruksrett	23	1 858 379	-
-	-	Immaterielle eiendeler	10,24	19 415	10 611
457 154	458 154	Investeringer i datterselskaper	10	-	-
-	-	Investeringer i felleskontrollert virksomhet	10	-	-
41 664	29 846	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	20	44 729	33 085
9 927	9 614	Utsatt skattefordel	18	12 324	2 660
542 219	518 928	Sum anleggsmidler		2 894 092	911 794
		Omløpsmidler			
-	-	Varelager	11	34 341	29 577
1 205	512	Kundefordringer	12,20	317 333	255 028
21 688	160 893	Andre kortsiktige fordringer	12,20,21	151 011	235 895
8 671	9 499	Kontanter og bankinnskudd	17, 20	240 627	124 172
31 564	170 905	Sum omløpsmidler		743 312	644 672
573 783	689 833	SUM EIENDELER		3 637 404	1 556 465

Tide AS

Egenkapital og gjeld pr. 31.12.

Konsern

2019	2018		Note	2019	2018
		Egenkapital			
		Innskutt egenkapital			
20 304	20 304	Aksjekapital		20 304	20 304
29	29	Annen innskutt egenkapital		29	29
295 418	295 418	Overkurs		295 418	295 418
315 750	315 750	Sum innskutt egenkapital	14	315 750	315 750
		Opptjent egenkapital			
51 246	66 264	Annen egenkapital		9 814	88 518
51 246	66 264	Sum opptjent egenkapital		9 814	88 518
		Egenkapital Minoritetsinteresse		25	266
366 997	382 015	Sum egenkapital		325 589	404 534
		Gjeld			
		Avsetning for forpliktelser			
11 342	12 016	Pensjonsforpliktelser	16	15 628	16 800
-	-	Utsatt skatt	18	-	-
11 342	12 016	Sum avsetning for forpliktelser		15 628	16 800
		Annen langsiktig gjeld			
7 493	29 442	Gjeld til kredittinstitusjoner	17	575 555	536 912
14 153	-	Leasingforpliktelse	23	1 572 690	-
-	-	Derivater	20	1 394	2 824
21 646	29 442	Sum annen langsiktig gjeld		2 149 639	539 736
		Kortsiktig gjeld			
7 549	5 910	Leverandørgjeld	20	214 623	153 008
-	-	Betalbar skatt	18	-	8
1 449	1 461	Skyldige offentlige avgifter		127 477	92 160
21 842	15 180	Første års avdrag langsiktig gjeld	17	117 141	127 506
3 474	-	Første års avdrag forpliktelse leasing	23	320 624	-
139 485	243 810	Annen kortsiktig gjeld	13,20,21	366 683	222 713
173 799	266 361	Sum kortsiktig gjeld		1 146 549	595 395
206 786	307 818	Sum gjeld		3 311 816	1 151 931
573 783	689 833	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		3 637 404	1 556 465

Bergen, 19. mars 2020

INGVÅLD LØYNING
Styrets leder

TROND ØSTERHUS
Nestleder

EMIL EIKE
Styremedlem

PHILIPP ENGEDAL
Styremedlem

MARIANNE DORTHEA JACOBSEN
Styremedlem

TRUDE VALLE
Ansattstyremedlem

KENNETH SVEEN
Ansattstyremedlem

KJELL NESHEIM
Ansattstyremedlem

ROGER HARKESTAD
Konsernsjef

Avstemming av egenkapital 01.01.-31.12.

Tide AS	Note	Aksjekapital	Innskutt annen egenkapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Balanse pr. 31. desember 2017		20 304	29	295 418	53 434	369 185
Føringer over utvidet resultat		-	-	-	-209	-209
Årsresultat		-	-	-	24 225	24 225
Salg egen aksje		-	-	-	93	93
Utbetalt utbytte	15	-	-	-	-11 280	-11 280
Balanse pr. 31. desember 2018		20 304	29	295 418	66 264	382 015
Føringer over utvidet resultat		-	-	-	-51	-51
Årsresultat		-	-	-	16 550	16 550
Andre endringer		-	-	-	-	-
IFRS 16 implementering		-	-	-	-1 518	-1 518
Utbetalt utbytte	15	-	-	-	-30 000	-30 000
Balanse pr. 31. desember 2019		20 304	29	295 418	51 245	366 997

Konsern	Note	Annen egenkapital							Sum egenkapital
		Aksjekapital	Innskutt annen egenkapital	Overkurs	Kontantstrøms sikringer	Omregningsdifferanse	Estimatavvik	Opptjent egenkapital	
Balanse pr. 31. desember 2017		20 304	29	295 418	11 203	9 888	-499	23 104	359 445
Føringer over utvidet resultat	18	-	-	-	1 719	391	-292	-	1 817
Andre endringer		-	-	-	-	-	-	-146	-146
Årsresultat		-	-	-	-	-	-	54 699	54 699
Sum inntektsført		-	-	-	1 719	391	-292	54 553	56 369
Utbetalt utbytte	15	-	-	-	-	-	-	-11 280	-11 280
Balanse pr. 31. desember 2018		20 304	29	295 418	12 921	10 279	-791	66 377	404 534
Føringer over utvidet resultat	18	-	-	-	1 116	-478	-146	-	491
Andre endringer		-	-	-	-	-	-	-1 695	-1 695
IFRS 16 implementering		-	-	-	-	-	-	-25 769	-25 769
Årsresultat		-	-	-	-	-	-	-21 972	-21 972
Sum inntektsført		-	-	-	1 116	-478	-146	-49 436	-48 945
Utbetalt utbytte	15	-	-	-	-	-	-	-30 000	-30 000
Balanse pr. 31. desember 2019		20 304	29	295 418	14 037	9 801	-937	-13 059	325 589

Fond for urealiserte gevinster	Konsern	
	Renteutbytte avtaler	Sum
Balanse pr. 31. desember 2017	-	-
Årets endring	2 204	2 204
Skatt årets endring	-485	-485
Urealiserte tap overført annen egenkapital	-1 719	-1 719
Balanse pr. 31. desember 2018	-	-
Årets endring	1 430	1 430
Skatt årets endring	-315	-315
Urealiserte tap overført annen egenkapital	-1 116	-1 116
Balanse pr. 31. desember 2019	-	-

Tide AS

Kontantstrømoppstilling 01.01.-31.12.

Konsern

2019	2018		Note	2019	2018
		Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter			
16 251	22 601	Resultat før skattekostnad		-31 908	59 789
6 111	5 385	Avskrivning varige driftsmidler	9	184 715	175 207
3 198	-	Avskrivning bruksrett	23	202 401	-
-	-	Nedskrivning varige driftsmidler	2,9	35 000	-
-	-4 175	Tap/(gevinst) ved salg av varige driftsmidler	9	12 436	-9 550
-41 233	-35 991	Netto finansposter	8	39 946	-22 597
-	-	Endring i varelager		-4 764	-3 777
-693	62	Endring i kundefordringer		-62 306	-973
1 639	762	Endring i leverandørgjeld		61 616	24 288
-674	-736	Endring i pensjonsforpliktelser	16	-1 172	-1 474
-	-	Endring i annen kortsiktig gjeld	13	143 970	-17 275
12 069	27 730	Endring i andre tidsavgrensingsposter		-17 083	-15 196
-3 331	15 639	Netto kontantstrøm fra driften		562 851	188 443
		Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter			
-	4 175	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		45 146	18 051
-2 281	-4 837	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	9	-106 415	-56 751
2 115	-	Andre investeringsaktiviteter		-	27
5 929	-	Innbetaling av lån fra datter		-	-
118 700	-	Innbetaling av lån fra mor	21	118 700	-
-	-31 773	Utbetaling av lån til datterselskap	21	-	-
-	-78 700	Utbetaling av lån til mor		-	-78 700
-	-	Netto kontanteffekt ved konsernetablering/fusjon		-	-
1 000	1 000	Innbetalinger ved salg av aksjer		1 000	-
-	-	Utbetalinger ved kjøp av aksjer		-22 800	-
23 286	2 879	Inntekter fra investeringer i datterselskap	8	-	-
-	-1 900	Utbetaling til andre investeringer		-	-
13 739	4 272	Mottatte renter		18 416	5 393
3 977	3 754	Mottatt utbytte	8	3 977	11 674
166 466	-101 130	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		58 024	-100 306
		Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter			
-13 673	-2 914	Betalte renter		-62 338	-22 569
-	-	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	20	39 031	26 041
-3 080	-	Reduksjon av leieforpliktelse		-193 234	-
-14 989	-15 610	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	20	-257 864	-148 494
-102 222	116 629	Endring konsernkontoordning		-	-
-30 000	-11 280	Utbetaling av utbytte	15	-30 000	-11 280
-163 964	86 825	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-504 405	-156 302
-829	1 334	Netto endring likvider gjennom året		116 470	-68 165
-	-	Valutagevinst-/tap på kontanter og kontantekvivalenter		-15	-110
9 499	8 165	Betalingsmidler 01.01.		124 172	192 446
8 671	9 499	Betalingsmidler 31.12.		240 627	124 172
-	-	Bundne midler (skattetrekk)	19	591	62
-	-	Betalingsmidler i utenlandsk valuta		22 731	28 167

Betalingsmidler består av kontanter i kasse og i bank.

I konsernet er det foretatt investeringer ved finansiell leasing i 2019 på totalt 261 millioner. I 2018 var det 68 millioner som ble investert ved finansiell leasing. Det er ikke foretatt investeringer ved finansiell leasing i Tide AS i 2019 eller i 2018. Dette er ikke-kontante poster som er trukket ut fra kontantstømmen i postene tilgang og langsiktig gjeld.

Noter

24	Note 1	Regnskapsprinsipper
34	Note 2	Vesentlige estimater og usikkerheter
36	Note 3	Kontraktinntekter og spesifikasjon av andre driftsinntekter
37	Note 4	Varekostnad
37	Note 5	Resultat per aksje
38	Note 6	Lønnskostnader, antall ansatte, ytelser og lån til ansatte
40	Note 7	Spesifikasjon av andre driftskostnader
40	Note 8	Netto finansposter
41	Note 9	Varige driftsmidler
43	Note 10	Datterselskaper
43	Note 11	Varelager
44	Note 12	Kortsiktige fordringer
45	Note 13	Annen kortsiktig gjeld
45	Note 14	Aksjekapital, overkurs og aksjonærinformasjon
47	Note 15	Utbytte
47	Note 16	Pensjoner
50	Note 17	Rentebærende gjeld og pantsettelse
52	Note 18	Skatt
54	Note 19	Garanti- og kausjonsansvar
55	Note 20	Finansielle instrumenter og risikostyring
62	Note 21	Nærstående parter
64	Note 22	Segmentinformasjon
66	Note 23	Operasjonelle leieavtaler
68	Note 24	Endringer i konsernets struktur
70	Note 25	Hendelser etter balansedagen
70	Note 26	Betingede forpliktelser

Note 1 Regnskapsprinsipper

Generelt

Tide AS er et norsk allmennaksjeselskap og ble stiftet 23. oktober 1880. Selskapet har organisasjonsnummer 912 423 921. Selskapet har sitt hovedkontor i Møllendalsveien 1 a, 5893 Bergen, Norge.

DSD AS kjøpte i 2017 alle aksjene i Tide AS og som følge av dette ble Tide tatt av børs den 23. februar 2017.

Tide AS er morselskap i et konsern, og datterselskapene har igjen ytterligere datterselskaper. En oversikt over konsernselskapene finnes i Note 10, mens konsernets virksomhet er nærmere forklart i Note 22. Konsernselskapene blir i det videre samlet omtalt som Tide, mens morselskapet betegnes Tide AS.

Tide er et av de største privateide transportselskaper innen kollektivtransport i Norge og Danmark. Tide driver rutetrafikk med buss og turbussvirksomhet, samt opplevelsesreiser.

Dette årsregnskapet ble vedtatt av selskapets styre 19. mars 2020.

Regnskapsprinsipper

Bekreftelse finansielt rammeverk

Konsern- og selskapsregnskapet til Tide AS er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC), som fastsatt av EU, publisert av International Accounting Standards Board (IASB) og som er pliktig per 31. desember 2019. Til slutt i denne prinsippnoten er det tatt inn en oversikt over endringer i standarder og fortolkninger siste år, status på frivillige standarder og tolkninger, samt en kort omtale av hvordan Tide har forholdt seg til disse.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

Grunnlag for utarbeidelse

Historisk kost er lagt til grunn ved utarbeidelse av årsregnskapet med unntak av finansielle instrumenter tilgjengelig for salg og derivater. Disse er vurdert til virkelig verdi.

Viktige forutsetninger og regnskapsestimater

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS innebærer at ledelsen må utøve skjønn gjennom bruk av forutsetninger som har påvirket estimater for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysninger om potensielle forpliktelse.

Estimater og forutsetninger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring kombinert med forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på vurderingstidspunktet. Fremtidige hendelser kan imidlertid medføre at forutsetninger endrer seg. Effekten av endringene blir regnskapsført når en med tilstrekkelig sikkerhet kan fastsette de nye estimatene i samsvar med gjeldende regnskapsregler.

Finansielle eiendeler og gjeld til virkelig verdi

Tide har enkelte finansielle eiendeler og finansielle derivater regnskapsført til virkelig verdi. Ved beregning av virkelig verdi legges estimater til grunn som i hovedsak er basert på observerbare priser og kan endres over tid. Endringer i forutsetninger vil medføre endringer i balanseførte verdier med effekter over resultatregnskapet.

Anleggsmidler

Tide vurderer løpende forventet brukstid og restverdi på anleggsmidler. Dette har betydning for årlige avskrivninger. Videre vurderer Tide anleggsmidlenes verdi og hvorvidt det er behov for å gjøre nedskrivninger. Disse vurderingene involverer en stor grad av skjønn. Det vises her til Note 9, varige driftsmidler og Note 2, vesentlige estimater og usikkerhet.

Estimerte avsetninger for tap på kontrakter

Tide gjennomfører årlige tester for å vurdere avsetning for tap på kontrakter hvor det er negative driftsresultater, og dermed indikasjoner på mulig avsetningsbehov. For varige driftsmidler som benyttes i kontraktene gjennomføres først nedskrivningstest, se omtale ovenfor. Deretter måles nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for den enkelte kontrakt. Disse vurderingene involverer en stor grad av skjønn. Det vises til Note 2, vesentlige estimater og usikkerhet, for nærmere beskrivelse.

Pensjonsforpliktelser

Tide har forpliktelser knyttet til tidligere og noen få nåværende ansattes opptjente pensjonsrettigheter knyttet til ytelsesbasert pensjonsordninger. Beregningene innebærer at Tide må fastsette økonomiske og demografiske forutsetninger. Endringer i forutsetningene kan gi betydelige utslag på de beregnede forpliktelser med konsekvens for fremtidige pensjonskostnader. Det viser til Note 16, pensjoner, for nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn.

I det følgende blir Tides regnskapsprinsipper presentert. Disse er fulgt for alle år som er omfattet av dette årsregnskapet, dersom ikke annet er positivt sagt.

a) Klassifisering av balanseposter

Eiendeler som er knyttet til varekretsløpet er klassifisert som omløpsmidler.

Fordringer blir klassifisert som omløpsmidler dersom de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet.

Andre eiendeler blir klassifisert som anleggsmidler.

For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

b) Konsolideringsprinsipp

Konsernregnskapet omfatter morselskapet og enheter kontrollert av Tide AS (datterselskaper) datterselskapene.

Kontroll er oppnådd når selskapet har makt over investeringen, er eksponert for, eller har rettigheter til variabel avkastning fra involveringen i investeringen, samt har evne til å bruke sin makt til å påvirke avkastningen. Virkningen av potensielle stemmeretter som kan utøves eller konverteres på balansedagen tas med i vurderingen. Når selskapet ikke har majoriteten av stemmeberettigede aksjer, har det kontroll over investeringen når stemmeretten er nok til å gi det den praktiske evnen til å påvirke de relevante aktivitetene til investeringen alene.

Inntekter og kostnader fra datterselskaper som er ervervet eller avhendet i løpet av året medtas eller unntas fra konsolidert resultatregnskap på det tidspunkt Tide oppnår eller avgir kontroll. Totalresultatet fra datterselskapene henføres til aksjonærer og ikke-kontrollerende eierinteresser selv om dette medfører en negativ ikke-kontrollerende eierinteresse.

Konsernregnskapet er utarbeidet som om konsernet var én økonomisk enhet. Transaksjoner og mellomværende mellom selskapene, inkludert internfortjeneste og urealisert gevinst og tap i konsernet, er eliminert. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper, ved at datterselskapene følger de samme regnskapsprinsippene som morselskapet.

Endringer i konsernets eierinteresser i datterselskaper som medfører at konsernet ikke mister kontroll over datterselskapet, regnskapsføres som en egenkapitaltransaksjon. Differansen mellom bokført verdi av den ikke-kontrollerende eierinteressen og virkelig verdi av vederlaget innregnes direkte i opptjent egenkapital.

Virksomhets sammenslutninger

Oppkjøp av virksomheter regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi (på dato for overtakelsen) av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Inkludert i vederlaget er også virkelig verdi av alle eiendeler eller forpliktelser som følge av avtale er betinget. Utgifter

som er direkte henførbare til virksomhetssammenslutninger kostnadsføres når de påløper.

Identifiserbare eiendeler, og gjeld regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet, med unntak av utsatt skattefordeler og -forpliktelser. Dersom summen av vederlaget, balanseført beløp av ikke-kontrollerende eiere og virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet av tidligere eierinteresser overstiger virkelig verdi av identifiserbare nettoeiendeler i det oppkjøpte selskapet, balanseføres differansen som goodwill. Hvis summen er lavere enn selskapets nettoeiendeler, resultatføres differansen umiddelbart.

Når virksomhet erverves i flere trinn skal eierandelen fra tidligere kjøp verdsettes på nytt til virkelig verdi på kontrolltidspunktet med resultatføring av verdiendringen.

Endring i virkelig verdi av betinget vederlag som oppstår som følge av tilleggsinformasjon innhentet innen et år fra oppkjøpstidspunktet om fakta og forhold som eksisterte på oppkjøpstidspunktet, blir justert retrospektivt med tilsvarende endring i goodwill.

Betinget vederlag betalt av kjøper innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Betinget vederlag er klassifisert som en eiendel eller forpliktelse og er målt til virkelig verdi med endring i virkelig verdi innregnet i resultatregnskapet eller som en endring i totalresultatet. Betinget vederlag som ikke faller inn under IAS 39 er målt i samsvar med gjeldende IFRS. Betinget vederlag som er klassifisert som egenkapital blir ikke målt på nytt i senere rapporteringsperioder og justeringer blir innregnet i egenkapitalen.

Dersom regnskapsføringen for en virksomhetssammenslutning ikke er fullstendig ved slutten av rapporteringsperioden, der sammenslutningen foretas, så rapporterer Tide foreløpig verdier for eiendeler og gjeld der virkelig verdi er ufullstendig. Disse midlertidige verdiene justeres løpende innen de neste tolv måneder for å reflektere ny informasjon som er innhentet om forhold som eksisterte på oppkjøpsdatoen som ville ha påvirket verddivurderingen på oppkjøpsdatoen om de var kjent.

Omorganiseringer med uendret eierskap

Omorganiseringer med uendret eierskap videreføres i selskapsregnskapet til de verdiene investeringene var regnskapsført til umiddelbart før omorganiseringen.

Datterselskaper

Investeringer i datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet.

>> Note 1 Regnskapsprinsipper (forts)

c) Måling av virkelig verdi

Tide måler finansielle instrumenter, som derivater, og ikke-finansielle eiendeler til virkelig verdi på hver balansedato og alle identifiserte eiendeler og gjeld ervervet gjennom virksomhetssammenslutninger til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Alle eiendeler og gjeld som måles til virkelig verdi på balansedagen eller som er beskrevet i årsrapporten er kategorisert innenfor virkelig verdi hierarkiet. Basert på laveste inputnivå som er vesentlig for målingen av virkelig verdi er disse definert som følger:

- Nivå 1: Virkelig verdi måles ved bruk av ikke-justerte noterte priser fra aktive markeder for identiske eiendeler og forpliktelser
- Nivå 2: Virkelig verdi måles ved bruk av direkte eller indirekte observerbar input annet enn laveste nivå
- Nivå 3: Virkelig verdi måles ved bruk av ikke observerbar input

Ved estimering av virkelig verdi av eiendeler og gjeld bruker Tide observerbare markedsdata så langt det lar seg gjøre. Hvor input på nivå 1 ikke er tilgjengelig kan Tide bruke tredjepart kvalifiserte verdsetterer for å utføre verddivurderingen. Tide har ikke vesentlige ikke-finansielle eiendeler og gjeld som må måles til virkelig verdi på hver balansedag.

For eiendeler og gjeld som innregnes i konsernselskapet regelmessig vurderer Tide om det har vært omklassifiseringer mellom de ulike nivåene i hierarkiet (basert på laveste inputnivå som er vesentlig for målingen av virkelig verdi) på hver balansedato.

d) Segmentrapportering

Driftssegmenter rapporteres på samme måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstakere. Selskapets øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i driftssegmentene, er definert som konsernledelsen.

”Armlengdes avstand” er lagt til grunn for prising av interne varer og tjenester. Segmentresultat, eiendeler og forpliktelser inkluderer poster som relaterer seg direkte til segmentene. Dette inkluderer også inntekter og kostnader til konsernadministrasjon. Segmentinformasjonen er rapportert i samsvar med Tides regnskapsprinsipper. Gevinster og tap fra konserninterne overføringer, konsernbidrag og utbytte er ikke inkludert i resultatene fra segmentene. Elimineringer i balansen omfatter i hovedsak interne fordringer og gjeld.

e) Valuta

Funksjonell valuta

Tide presenterer årsregnskapet i norske kroner (NOK), som

også er funksjonell valuta i alle selskapene i konsernet med unntak av Tide Bus Danmark A/S og selskapets datterselskap som har danske kroner (DKK) og euro (EUR) som funksjonell valuta. Alle beløp i årsregnskapet er i hele tusen NOK, hvis ikke annet spesifikt er oppgitt.

Transaksjoner i utenlandsk valuta

I selskapenes regnskaper blir transaksjoner i annen valuta enn selskapets funksjonelle valuta innregnet basert på valutakursen på transaksjonstidspunktet. Realisert valutagevinst eller -tap ved oppgjør og omregning av pengeposter i fremmed valuta til kursen på balansedagen resultatføres. Pengeposter i valuta er vurdert til kursen på balansedagen ved utgangen av regnskapsperioden. Dersom valutaposisjonen anses som kontantstrømsikring, regnskapsføres gevinst eller tap som del av utvidet resultat frem til den sikrede eiendel / gjeld realiseres, hvorpå dette resultatføres.

Omregning til NOK for utenlandske virksomheter

Resultatregnskap og balanse for konsernselskaper med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om på følgende måte:

- (a) Balanseposter omregnes til norske kroner med valutakursen på balansedagen.
- (b) Resultatposter omregnes til norske kroner ved å benytte årlig gjennomsnittskurs for hver måned. Ved store transaksjoner og hendelser benyttes transaksjonskurs, da den vil gi et bedre estimat enn ved bruk av gjennomsnittskurs.
- (c) Omregningsdifferanser føres mot utvidet resultat og spesifiseres separat i oppstillingen over egenkapitalen.

Ved salg av hele eller deler av utenlandsk virksomhet omklassifiseres tilhørende omregningsdifferanse fra utvidet resultat og over resultatet som en del av gevinsten eller tapet ved salget.

f) Inntektsføring

Driftsinntekter fra kontrakter med kunder innregnes når kontrollen over en vare eller tjeneste er overført til kunden og i henhold til det beløp som reflekterer hva konsernet forventer å motta for varen eller tjenesten. Konsernet har konkludert med at det er prinsippal i dets inntektsstrømmer, fordi det kontrollerer varene og tjenestene før disse overføres til kunden. Konsernet innregner inntekter fra salg av tjenester over tid, da kunden samtidig mottar og forbruker fordeler etter hvert som konsernet tilbyr disse. Den metoden som anvendes er den som best reflekterer overføringen av kontroll.

Dersom vederlaget avtalt i en kontrakt omfatter et variabelt beløp, estimerer konsernet vederlaget som det er berettiget til i bytte mot overføring av de avtalte tjenestene til en kunde. Det variable vederlaget blir estimert på tidspunktet for

kontraktinngåelse og begrenset (tilbakeholdt) inntil det er «svært sannsynlig» at en «betydelig» reversering av estimert inntekt ikke vil forekomme i etterfølgende perioder. Konsernet har valgt å benytte seg av den praktiske løsningen for utgifter knyttet til oppnåelse av en kontrakt som tillater at konsernet løpende kostnadsfører slike utgifter.

Inntektene inkluderer i hovedsak følgende elementer:

Billettinntekter

Billettinntekter omfatter inntekter fra kommersiell passasjerfrakt, deriblant reiseliv, kystbuss, flybuss mm. Mesteparten av dette er kontantsalg med unntak av reiselivsinntekter som består hovedsakelig av kredittsalg via reisebyråer.

Kontraktinntekter

Kontraktinntekter er i all hovedsak vederlag for kollektivtjenester i anbudskontrakter med det offentlige. Salg av tjenester resultatføres i den perioden leveransen utføres. For de fleste anbudskontrakter er inntektsføringen lineær, men den kan i enkelte tilfeller variere fra periode til periode. Krav på kontraktinntekt blir balanseført som en fordring dersom inntektene ikke fullt ut er innbetalt per årsskiftet

Renteinntekter

Renteinntekter blir resultatført etter hvert som inntektene blir oppjent basert på den effektive-rente-metoden. Ved nedskrivning av lån og fordringer, reduseres fordringens balanseførte verdi til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er estimert fremtidig kontantstrøm diskontert med opprinnelig effektiv rente. Etter nedskrivning resultatføres renteinntekter basert på amortisert kost og opprinnelig effektiv rentesats.

Inntekter fra utbytte

Utbytteinntekter resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

g) Offentlige tilskudd

Driftstilskudd

Tilskudd som kompenserer for kostnader eller manglende inntekter blir resultatført i samme år som kostnaden eller den manglende inntekten tilskuddet er ment å kompensere, og klassifiseres i henholdsvis som kostnadsreduksjon eller driftsinntekt.

h) Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler med begrenset økonomisk levetid og som anskaffes separat regnskapsføres til anskaffelseskost. Slike eiendeler har begrenset utnyttbar levetid, og føres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte avskrivninger.

De avskrives lineært over forventet økonomisk levetid, og behandles for øvrig på samme måte som varige driftsmidler i regnskapet.

Anskaffelseskost for disse eiendelene avskrives lineært over følgende perioder:

Markedsrelaterede eiendeler 1 – 5 år

i) Varige driftsmidler

Varige driftsmidler med begrenset levetid regnskapsføres til anskaffelseskost. Disse blir avskrevet lineært over forventet økonomisk levetid. Varige driftsmidler er således vurdert til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte av- og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer lånekostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet. Ikke-ferdigstilte varige driftsmidler regnskapsføres som anlegg under utføring. Når eiendeler er solgt eller avhendet, blir anskaffelseskost og akkumulerte av- og nedskrivninger tilbakeført i regnskapet. Eventuelle tap eller gevinster fra salget i forhold til bokført verdi umiddelbart før realisasjonen blir resultatført.

Utgifter forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført i resultatregnskapet. Utgifter ved større utskiftinger og fornyelser som øker driftsmiddelets verdi vesentlig, balanseføres og avskrives planmessig. Ved utskiftinger som balanseføres, resultatføres gjenværende bokført verdi av de komponenter som skiftes ut.

Kostpris med fradrag for utrangeringsverdi blir avskrevet lineært fra kjøpstidspunktet over forventet økonomisk levetid på følgende måte:

Utstyr og inventar	3 - 5 år	
Datasystemer	7 - 9 år	
Busser	9 - 14 år	
Eiendommer	25 - 30 år	
Tomter	ingen avskrivning	

Avskrivningsperiode og –metode blir vurdert hvert år for å sikre at metoden og perioden som blir benyttet samsvarer med de økonomiske realitetene til anleggsmiddelet. Tilsvarende gjelder for utrangeringsverdier. Anlegg under utføring avskrives ikke.

Kjøp og salg av varige driftsmidler vurderes som en del av den ordinære driften til selskapet. Gevinst og tap ved salg blir presentert netto på egen linje i resultat og regnskap.

>> Note 1 Regnskapsprinsipper (forts)

j) Leieavtaler og leie av varige driftsmidler

Konsernet som leietaker.

Innregning av leieavtaler og innregningsunntak

Ved inngåelse av en kontrakt vurderer konsernet hvorvidt kontrakten er eller inneholder en leieavtale. En kontrakt er eller inneholder en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å ha kontroll med bruken av en identifisert eiendel i en periode i bytte mot et vederlag

På iverksettelsestidspunktet for en leieavtale innregner konsernet en leieforpliktelse og en tilsvarende bruksretteiendel for alle sine leieavtaler, med unntak av følgende anvendte unntak:

- Kortsiktige leieavtaler (leieperiode på 12 måneder eller kortere).
- Eiendeler av lav verdi.

For disse leieavtalene innregner konsernet leiebetalinger som andre driftskostnader i resultatregnskapet når de påløper.

Leieforpliktelse

Konsernet måler leieforpliktelser på iverksettelsestidspunktet til nåverdien av leiebetalinger som ikke betales på dette tidspunktet. Leieperioden representerer den uoppsigelige perioden av leieavtalen, i tillegg til perioder som omfattes av en opsjon enten om å forlenge eller si opp leieavtalen dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil (ikke vil) utøve denne opsjonen.

Leiebetalinger som inngår i målingen av leieforpliktelsen består av:

- Faste leiebetalinger (herunder i realiteten faste betalinger), minus eventuelle fordringer i form av leieinsentiver.
- Variable leiebetalinger som er avhengige av en indeks eller en rentesats, første gang målt ved hjelp av indeksen eller rentesatsen på iverksettelsestidspunktet.
- Beløp som forventes å komme til betaling for konsernet i henhold til restverdigarantier.
- Utøvelseskursen for en kjøpsoppsjon, dersom konsernet med rimelig sikkerhet vil utøve denne opsjonen.
- Betaling av bot for å si opp leieavtalen, dersom leieperioden gjenspeiler at konsernet vil utøve en opsjon om å si opp leieavtalen.

Leieforpliktelsen måles etterfølgende ved å øke den balanseførte verdien for å gjenspeile renten på leieforpliktelsen, redusere den balanseførte verdien for å gjenspeile utførte leiebetalinger og måle den balanseførte verdien på nytt for å gjenspeile eventuelle revurderinger eller endringer av leieavtalen, eller for å reflektere justeringer i leiebetalinger som følger av justeringer i indekser eller rater.

Konsernet inkluderer ikke variable leiebetalinger i leieforpliktelsen. I stedet innregner konsernet disse variable leiekostnadene i resultatregnskapet.

Konsernet presenterer sine leieforpliktelser på egne linjer i balanseoppstillingen

Bruksretteiendeler

Konsernet måler bruksretteiendeler til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall, justert for eventuelle nye målinger av leieforpliktelsen.

Anskaffelseskost for bruksretteiendelene omfatter:

- Beløpet fra førstegangsmålingen av leieforpliktelsen.
- Alle leiebetalinger ved eller før iverksettelsestidspunktet, minus eventuelle leieinsentiver mottatt.
- Alle direkte utgifter til avtaleinngåelse påløpt konsernet.

Et anslag over utgiftene påløpt leietaker for demontering og fjerning av den underliggende eiendelen, gjenoppbygging av stedet der enheten er plassert, eller gjenoppbygging av den underliggende eiendelen til den stand som vilkårene i leieavtalen krever, med mindre disse utgiftene påløper under produksjonen av varene.

Konsernet anvender avskrivningskravene i IAS 16 Eiendom, anlegg og utstyr ved avskrivning av bruksretteiendelen, bortsett fra at bruksretteiendelen avskrives fra iverksettelsestidspunktet fram til det som inntreffer først av slutten av leieperioden og slutten av bruksretteiendelens utnyttbare levetid. Konsernet anvender IAS 36 «Verdifall på eiendeler» for å fastslå om bruksretteiendelen er verdiforringet og for å regnskapsføre eventuelle påviste tap ved verdifall.

Konsernet som utleier.

Klassifisering av leieavtaler

For kontrakter hvor konsernet er utleier, klassifiserer det hver av sine leieavtaler som enten en operasjonell leieavtale eller en finansiell leieavtale. En leieavtale klassifiseres som en finansiell leieavtale dersom den i det vesentlige overfører alle risikoer og fordeler forbundet med eierskap av en underliggende eiendel. En leieavtale klassifiseres som en operasjonell leieavtale dersom den ikke i det vesentlige overfører alle risikoer og fordeler forbundet med eierskap av en underliggende eiendel. Konsernet som utleier har ingen finansielle leieavtaler.

Operasjonelle leieavtaler

For operasjonelle leieavtaler innregner konsernet leiebetalinger som andre inntekter, hovedsakelig lineært, med mindre et annet systematisk grunnlag bedre gjenspeiler det mønsteret der fordelene ved bruken av den underliggende eiendelen reduseres. Konsernet innregner utgifter som har påløpt ved

opptjening av leieinntekten som en kostnad. Konsernet legger til direkte utgifter til avtaleinngåelse som påløper ved inngåelse av en operasjonell leieavtale, til den underliggende eiendelens balanseførte verdi og innregner disse utgiftene som en kostnad over leieperioden på samme grunnlag som leieinntekten.

k) Nedskrivning av ikke-finansielle anleggsmidler

Tide vurderer balanseført beløp for eiendeler og identifiserbare immaterielle eiendeler årlig eller oftere hvis hendelser og endringer i forutsetninger indikerer at balanseført beløp ikke er gjenvinnbart. Ved indikasjoner på behov for nedskrivning vil det bli vurdert om gjenvinnbart beløp på anleggsmidlene relatert til den tilhørende vurderingsenheten overstiger regnskapsført verdi. Gjenvinnbart beløp for en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet er det høyeste av vurderingsenhetens bruksverdi og netto salgsverdi. Med bruksverdi menes nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å oppstå fra vurderingsenheten mens netto salgsverdi defineres som differansen mellom markedsverdi på balansedagen og antatte salgskostnader. I de tilfeller anleggsmidlene i vurderingsenheten er bundet opp i kontrakter (f.eks. anbudskontrakter) og ikke kan realiseres uten at kontraktsbrudd kan påberopes av avtalepart, benyttes bare bruksverdi som et alternativ for gjenvinnbart beløp.

Fremtidige kontantstrømmer omfatter vurderingsenhetens kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter før skatt tillagt tilhørende anleggsmidlers terminalverdi ved utløp av de kontrakter som eventuelt er grunnlaget for vurderingsenheten. Erstatningsinvesteringer inkluderes i de fremtidige kontantstrømmene ved beregning av bruksverdi, mens investeringer som øker kapasiteten holdes utenfor.

Dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn regnskapsført verdi, vil anleggsmidlene bli nedskrevet til denne verdien. Eventuell goodwill blir redusert først.

Nedskrivningen blir tilbakeført dersom grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede. Tilbakeføringer skjer til den bokførte verdien eiendelen ville hatt dersom ingen nedskrivning hadde vært registrert for driftsmiddelet. Det er unntak for goodwill, som ikke har en slik tilbakeføringsadgang.

l) Anleggsmidler holdt for salg

Anleggsmidler blir klassifisert som holdt for salg når deres balanseførte verdi i hovedsak vil bli realisert ved en salgstransaksjon og et salg er vurdert som svært sannsynlig. Klassifisering til holdt for salg skjer fra og med det tidspunktet anleggsmidlene er besluttet solgt og eiendelene er aktivt markedsført til en pris som er rimelig sett i forhold til eiendelens virkelige verdi. Videre er det en betingelse for klassifisering som holdt for salg at salget forventes innregnet innen ett år etter beslutningen om salg er tatt og at det

er usannsynlig at det vil bli gjort betydelige endringer i planene om salg, herunder at disse vil bli trukket tilbake. Fra tidspunktet for klassifisering til holdt for salg foretas ikke avskrivninger på eiendelene. Måling skjer til laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgsgifter.

m) Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er definert som enhver kontrakt som både gir opphav til en finansiell eiendel for et foretak og en finansiell forpliktelse eller egenkapitalinstrument for et annet foretak. Finansielle instrumenter omfatter blant annet derivater, bankinnskudd, aksjeinvesteringer, fordringer, lån fra kredittinstitusjoner, leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld eksklusiv offentlig gjeld. Forskuddsbetalte kostnader og inntekter er her unntatt.

Finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser innregnes i Tides konsoliderte oppstilling av eiendeler og gjeld når Tide blir part i de kontraktsmessige vilkårene til instrumentet.

Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet, balanseføres første gang til virkelig verdi med tillegg av transaksjonsutgifter. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi og transaksjonsutgiftene resultatføres. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Utlån og fordringer måles i senere perioder til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter inkluderer kontanter, bankinnskudd og andre betalingsmidler med forfallsdato som er kortere enn tre måneder fra anskaffelse.

Kundefordringer og andre langsiktig- og kortsiktige fordringer

Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer regnskapsføres ved førstegangsregistrering til virkelig verdi og deretter til amortisert kost. Fordringer med løpetid kortere enn tre måneder neddiskonteres normalt ikke. Fordringer som forfaller mer enn tre måneder etter balansedagen blir regnskapsført til amortisert kost redusert for tap på verdifall. Effektiv rente på rentebærende instrumenter resultatføres under finansinntekter.

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler som er tilgjengelig for salg innregnes ved førstegangsregistrering til virkelig verdi. Disse vurderes senere til virkelig verdi og endringer i virkelig verdi innregnes i konsolidert oppstilling over totalresultatet, frem til eiendelen selges eller er vurdert å være gjenstand for verdifall, hvorpå akkumulerte gevinster eller tap innregnet i egenkapitalen

>> **Note 1 Regnskapsprinsipper (forts)**

medtas i resultatregnskapet for perioden.

Utbytte på aksjer som er tilgjengelig for salg føres over resultatet, under finansinntekter, når Tides rett til utbyttet er fastslått.

Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser

Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser måles til virkelig verdi på etableringstidspunktet og regnskapsføres deretter til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden. Kortsiktige forpliktelser som forfaller innen tre måneder neddiskonteres normalt ikke.

Rentebærende lån

Rentebærende lån innregnes ved førstegangs balanseføring til virkelig verdi redusert for transaksjonskostnader. Etterfølgende regnskapsføring er til amortisert kost, hvor eventuell forskjell mellom kost og innløsningsbeløp innregnes over løpetiden som en del av den effektive renten.

Derivater

Et derivat er et finansielt instrument med alle følgende karakteristikk:

- Verdien på instrumentet blir endret som et resultat av endringer i rente, kurs eller pris på et underliggende objekt.
- Instrumentet krever ingen eller liten initiell investering.
- Instrumentet blir gjort opp på en fremtidig dato.

Derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunkt derivatkontrakten inngås, og deretter løpende til virkelig verdi. Regnskapsføringen av tilhørende gevinster og tap avhenger av hvorvidt derivatet er utpekt som et sikringsinstrument og eventuelt type sikring. Tide øremerker enkelte derivater til sikring av variabilitet i kontantstrømmer knyttet til en særskilt risiko i en balanseført eiendel, forpliktelse eller svært sannsynlig planlagt transaksjon (kontantstrømsikring)

Regnskapsføring som sikring (sikringsbokføring) har til formål å ta høyde for motsvarende hendelser av verdiendringer i kontantstrømmene for sikringsinstrument og sikringsobjekt. Følgende krav må være oppfylt for at sikringsbokføring skal kunne brukes:

- Sikringsrelasjonen må utpekes og dokumenteres ved etablering, inkl. foretakets målsetting og strategi for risikostyring.
- Sikringen må ved inngåelse forventes å være høyst effektiv gjennom sikringsperioden (80 % - 125 %).
- Ved sikring av fremtidige kontantstrømmer må den fremtidige transaksjonen som er underlagt sikring være høyst sannsynlig.
- Sikringseffektivitet må løpende kunne måles på en pålitelig måte.

- Faktisk sikringseffektivitet må måles og dokumenteres. Verdiendringen på sikringsinstrumentet må motvirke 80 % til 125 % av endringene i sikringsobjektet gjennom hele perioden.

Virkelig verdi for derivater måles basert på noterte markedspriser når disse er tilgjengelige. Når noterte markedspriser ikke er tilgjengelige, estimerer Tide virkelig verdi ved bruk av verdsettelsesmodeller hvor observerbar markedsinformasjon benyttes i så stor utstrekning som mulig. Gevinst eller tap som følge av endringer i virkelig verdi innregnes i resultatregnskapet med mindre derivatet er utpekt og effektivt som sikringsinstrument, hvorpå tidspunktet for innregning i resultatet vil avhenge av type sikringsrelasjon.

Et derivat blir klassifisert som anleggsmidler eller langsiktig gjeld dersom gjenværende løpetid er mer enn tolv måneder og som omløpsmidler eller kortsiktige forpliktelser hvis gjenstående løpetid er mindre enn tolv måneder.

Kontantstrømsikring

Ved sikring av fremtidige transaksjoner (kontantstrømmer) skal den effektive delen av gevinster eller tap på sikringsinstrumentet føres midlertidig over utvidet resultat og mot egenkapitalen. Når den sikrede transaksjonen skjer, blir egenkapitalføringen reversert og resultatført mot den posten sikringen gjelder i samme periode som den sikrede transaksjonen påvirker resultatet. Tilsvarende reversering og resultatføring gjennomføres dersom sikringen avbrytes eller regnes som ineffektiv. Markedsverdien på den inngåtte sikringsavtalen er beregnet med grunnlag i den pris som er fastsatt basert på aktuelle kurser i markedet på rapporteringsdagen.

Gevinster og tap som oppstår ved endringer i virkelig verdi på derivater og som ikke kvalifiserer for sikringsføring, innregnes i resultatregnskapet.

Verdifall på finansielle eiendeler

På hver balansedag vurderer Tide om det finnes objektive indikatorer som tyder på verdiforringelse av enkelte eiendeler eller grupper av finansielle eiendeler.

- (i) For eiendeler (aksjer) klassifisert som tilgjengelig for salg vil et betydelig eller langvarig fall i virkelig verdi under anskaffelseskost være en indikator på at aksjen er verdiforringet. Dersom slike objektive indikatorer foreligger for finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, tas det samlede tapet – målt som differansen mellom anskaffelseskost og dagens virkelige verdi, fratrukket eventuelt tidligere resultatførte nedskrivninger – ut av egenkapitalen og regnskapsføres i resultatregnskapet. Verdiforringelse på aksjer og tilsvarende instrumenter ført i resultatregnskapet reverseres ikke gjennom resultatregnskapet.

(ii) For eiendeler klassifisert til amortisert kost vil Tide se ved hver balansedag om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler har falt i verdi. Tap ved verdifall innregnes bare dersom det er objektive indikasjoner på verdifall som er et resultat av en eller flere hendelser som har inntruffet etter førstegangsinnregningen (en tapshendelse) og denne tapshendelsen påvirker fremtidige estimerte kontantstrømmer på en måte som kan måles pålitelig. Dersom slike objektive indikasjoner foreligger for eiendeler klassifisert til amortisert kost, tas det samlede tapet – målt som differansen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av de estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den finansielle eiendelens effektive rente – til reduksjon av eiendelens balanseførte verdi og regnskapsføres i resultatregnskapet.

iii) For kundefordringer blir det anvendt en forenklet metode for beregning av tapsavsetninger. Tapsavsetningene blir målt basert på forventet kredittap over levetiden for hver rapporteringsperiode, og ikke basert på 12-måneders forventet tap. Konsernet har laget en avsetningsmatrise som er basert på historiske kredittap, justert for fremadrettede faktorer for den spesifikke kunde og den generelle økonomiske situasjonen. Avsetningen utgjør forskjellen mellom pålydende og gjenvinnbart beløp, som er nåverdien av forventede kontantstrømmer, diskontert med opprinnelig effektiv rente. Bokført verdi av kundefordringene reduseres ved bruk av en avsetningskonto, endringer i avsetningen resultatføres som andre driftskostnader. Når en kundefordring er tap, blir den ført mot avsetningskontoen for tap på fordringer. Eventuelle senere innbetalinger på tidligere tapsførte fordringer resultatføres under andre driftskostnader.

n) Varelager

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste verdi av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av «først inn først ut»-prinsippet (FIFU-metoden). Anskaffelseskost for varelager omfatter alle kjøpsutgifter, bearbeidingsutgifter og andre utgifter som er påløpt for å bringe varene til deres sted/lokasjon og tilstand på balansedagen. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris fratrukket salgskostnader.

Det blir gjennomført nedskrivning for påregnelig ukurans, det vil si differanse mellom kostpris og en lavere netto realisasjonsverdi.

o) Aksjekapital og overkurs

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital. Utgifter som knytter seg direkte til utstedelse av nye aksjer eller opsjoner med fradrag for skatt, føres som reduksjon av mottatt vederlag i egenkapitalen.

p) Kjøp og salg av egne aksjer

Ved tilbakekjøp av egne aksjer blir kjøpesummen inklusive direkte kostnader ført som reduksjon i egenkapitalen. Pålydende av egne aksjer blir ført til reduksjon av innskutt egenkapital, resten som reduksjon av opptjent egenkapital. Ved salg av egne aksjer føres netto mottatt beløp fra salget direkte mot opptjent egenkapital.

q) Resultater per aksje

Resultat per aksje

Resultat per aksje er beregnet ved å dele den delen av årsresultatet og totalresultatet som er tilordnet selskapets aksjonærer med et veid gjennomsnitt av antall utstedte ordinære aksjer gjennom året, fratrukket egne aksjer.

Utvannet resultat per aksje

Ved beregning av utvannet resultat per aksje benyttes det veide gjennomsnitt av antall utstedte ordinære aksjer i omløp regulert for effekten av konvertering av alle potensielle aksjer som kan medføre utvanning. Det er to kategorier av potensielle aksjer som kan medføre utvanning; konvertibelt lån og aksjeopsjoner. Tide har ingen av disse, og resultat per aksje og utvannet resultat per aksje er dermed likt.

r) Pensjoner

Selskapene i Tide har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er generelt finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskaper, fastsatt basert på periodiske aktuarberegninger. Tide har både innskuddsplaner og ytelsesplaner. I tillegg har Tide noen få ytelsesbaserte pensjonsavtaler som finansieres direkte over drift.

Ytelsesbaserte ordninger

Pensjonskostnader og -forpliktelser blir beregnet av aktuar etter lineær opptjening. Utrekningene er basert på økonomiske forutsetninger for blant annet diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden og aktuarmessige forutsetninger om mellom annet dødsrate og frivillig avgang. Det balanseførte beløpet av pensjoner utgjør summen av netto pensjonsforpliktelse og akkumulerte estimatavvik. Netto pensjonsforpliktelse er forskjellen mellom den beregnede brutto pensjonsforpliktelsen, som representerer en nåverdi av antatte fremtidige pensjonsutbetalinger, og pensjonsmidlene vurdert til virkelig verdi.

Dersom pensjonsmidlene overstiger pensjonsforpliktelsene er ordningen overfinansiert. Overfinansieringen blir balanseført i den grad det er sannsynlig at denne vil kunne bli brukt til å innfri forpliktelsene i den aktuelle pensjonsordningen.

Aktuarmessige gevinster og tap innregnes i utvidet resultat etterhvert som disse oppstår og vil ikke bli reklassifisert til resultatregnskapet på et senere tidspunkt.

>> Note 1 Regnskapsprinsipper (forts)

Tide avviklet alle sine fondsfinansierte ordninger høsten 2012, etter dette utgjør verdireguleringene et mindre beløp. Arbeidsgiveravgiften blir kostnadsført ut fra innbetalt pensjonspremie og endring i netto pensjonsforpliktelse i den enkelte pensjonsordning.

Innskuddsordning

Ved innskuddsplaner betaler Tide innskudd til offentlig eller privat administrerte forsikringsplaner for pensjon på obligatorisk, avtalemessig eller frivillig basis. Tide har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad når de forfaller. Forskuddsbetalte innskudd bokføres som en eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

s) Betalbar og utsatt skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både skatt som skal betales i perioden (betalbar skatt basert på skattemessig resultat for året) og endring i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Skatt blir resultatført, bortsett fra når den relaterer seg til poster som er ført mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen. Hvis det er tilfellet, blir skatten også ført mot utvidet resultat eller direkte mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden beregnes i samsvar med de skattemessige lover og regler som er vedtatt, eller i hovedsak vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Det er lovverket i de land der Tides datterselskaper eller tilknyttede selskaper opererer og genererer skattepliktig inntekt som er gjeldende for beregning av skattepliktig inntekt.

Det er ved hjelp av gjeldsmetoden beregnet utsatt skatt som 22 prosent av de midlertidige forskjellene som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Gjeldende skattesats for 2019 er 22 prosent. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller er utlignet i den grad disse gjelder samme skattesubjekt. Bokført beløp på utsatt skattefordel blir gjennomgått og vurdert ved hver periodeslutt. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, er begrunnet med forventet fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan føres opp i balansen er oppført netto.

Skatt på konsernbidrag (selskapsregnskapet)

Skatteeffekten knyttet til konsernbidrag avgitt på grunnlaget av regnskapsårets skattepliktige inntekt blir ført som reduksjon i betalbar skatt og reduksjon utsatt skattefordel/økning utsatt skatt. For mottatt konsernbidrag knyttet til regnskapsårets skattepliktige inntekt blir skatteeffekten ført som økning i betalbar skatt/reduksjon utsatt skattefordel og reduksjon utsatt skatt/økning utsatt skattefordel.

t) Utbytte og konsernbidrag

Foreslått utbytte innregnes som en forpliktelse på det tidspunktet generalforsamlingen vedtar utbytteutdelingen. Tilsvarende gjelder for avgitt konsernbidrag (selskapsregnskapet).

Avgitt konsernbidrag regnskapsføres i selskapsregnskapet i vedtaksåret som en økning av bokført verdi på investeringen i mottakende selskap dersom Tide AS har direkte eierinteresser i dette selskapet. Dersom Tide AS ikke har eierinteresser i mottakende selskap føres avgitt konsernbidrag til reduksjon i opptjent egenkapital.

Mottatt konsernbidrag resultatføres i selskapsregnskapet i vedtaksåret dersom Tide AS har direkte eierinteresser i dette selskapet, og dette er hentet fra akkumulerte resultater i Tide ASs eierperiode. Dersom konsernbidraget representerer tilbakebetaling av egenkapitalen på konsernetableringstidspunktet, føres mottatt konsernbidrag som reduksjon i investeringens bokførte verdi.

Regnskapsføring av konsernbidrag, i selskapsregnskapet, gitt til eller fra andre enn det nærmeste selskapet blant selskaper i rett opp- eller nedadstigende linje er ikke omfattet av beskrivelsen over.

u) Avsetninger

En avsetning blir regnskapsført når, og bare når:

- selskapet har en gjeldende forpliktelse (legal eller underforstått) som følger av hendelser som har skjedd og
- det er sannsynlighetsovervekt for at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av forpliktelsen,
- og at størrelsen på beløpet kan måles pålitelig.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsats for

skatt som reflekterer nåværende markedsituasjon og risiko spesifikk for forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som finanskostnad.

Avsetninger er gjennomgått hver balansedato og nivået reflekterer det beste estimatet på forpliktelsen.

Tapskontrakter

Tides virksomhet innebærer at det inngås en rekke kontrakter med det offentlige om levering av kollektivtjenester. For flere av disse kontraktene har Tide en stor del av risikoen for utviklingen i flere kostnadsarter (for eksempel renter, lønn og drivstoff). I mange av kontraktene er det innarbeidet reguleringsmekanismer for inntektene for å ta høyde for kostnadsendringer som Tide ikke selv direkte kan påvirke. Imidlertid kan endringer resultere i at kontraktene blir ulønnsomme dersom kostnadene øker i større omfang enn hva reguleringsmekanismene knyttet til inntektene klarer å ta høyde for.

Ved nedskrivningsindikatorer, herunder tap på driften, gjennomføres først en nedskrivningstest på anleggsmidlene i den aktuelle kontrakten etter IAS 36. Dernest måler Tide nåverdien av fremtidige forventede kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter i den enkelte kontrakt, hvorav estimerte utbetalinger omfatter alle uunngåelige fremtidige betalbare driftskostnader. Av- og nedskrivninger, finanskostnader og skatt inkluderes således ikke. I den grad den enkelte kontrakt regnes som en kontantgenererende enhet defineres dermed kontantstrømmen på samme måte som den som legges til grunn i nedskrivningstester for anleggsmidlene, med unntak av at anleggsmidlenes terminalverdi ved utløp av kontraktene ikke tas med. Salgsvederlag for eventuelle realisasjoner av anleggsmidlene inkluderes heller ikke i denne beregningen. Dersom beregningene viser en negativ nåverdi, regnskapsføres dette beløpet som en avsetning. Avsetningen reverseres i takt med eventuell reduksjon av negativ nåverdi i senere perioder.

Dette er ikke tilfelle dersom anleggsmidlene har en lengre levetid enn kontrakten og nedskrivningstesten underbygger bokførte verdier. I slike tilfeller avsettes det ikke for tap på kontraktene isolert sett.

Oversikt over endringer i IFRS siste år

a) Nye og endrede standarder implementert i 2019

Fra 1. januar 2019 er følgende standarder tatt i bruk:

IFRS 16 Leases erstatter eksisterende IFRS-standard for leieavtaler, IAS 17 Leieavtaler. Under IFRS 16 defineres en leieavtale som en kontrakt, eller en del av en kontrakt, som overfører retten til å kontrollere bruken av en underliggende eiendel for en periode mot et vederlag. Den underliggende eiendelen må være identifiserbar. Kontroll over bruken av en eiendel er overført dersom kunden har:

- (a) rett til å motta så godt som alle de økonomiske fordelene fra bruken av eiendelen; og
- (b) rett til å bestemme bruken av eiendelen.

Vurdering av om kontrakten er en leieavtale som faller inn under IFRS 16 skal gjøres ved inngåelse av kontrakten, og skal kun revurderes dersom det foretas endringer i vilkår og betingelser i kontrakten.

Standarden innebærer at dagens skille mellom operasjonelle og finansielle leieavtaler fjernes for leietaker, og erstattes av en modell som skal anvendes for alle leieavtaler, med enkelte konkrete unntak. Leieavtaler som regnskapsføres i tråd med den nye modellen vil måtte balanseføres i regnskapet til leietaker i form av en leieforpliktelse og en eiendel som representerer leietakers rett til å bruke den underliggende eiendelen. Leiebetalinger skal fordeles på rentekostnader og reduksjon av balanseført forpliktelse. Eiendelen skal avskrives iht. IAS 16 over avtalens leieperiode eller eiendelens levetid. Tide implementerte IFRS 16 retrospektivt med innregning av overgangseffekter ved første gangs anvendelse av standarden mot egenkapitalen på implementeringstidspunktet, 1. januar 2019. Videre har Tide anvendt muligheten til å utelate leieavtaler med en løpetid på mindre enn 12 måneder eller som omfatter eiendeler med lav verdi, fra regnskapsføring som leieavtaler i samsvar med de praktiske forenklingsreglene. Tide har ikke omarbeidet sammenligningstall.

Effekten Tide har ved implementeringen av IFRS 16 er betydelige. Tide leier flere bussanlegg over anbudsperiodene. I tillegg er en stor del av bussparken leaset operasjonelt. På overgangstidspunktet har selskapet benyttet inkrementell lånerente til å diskontere fremtidige betalinger. Bruksretteiendelen innregnes til balanseførtverdi, som om IFRS 16 hadde vært implementert ved avtaletidspunktet. Gjeld fastsettes ved å diskontere fremtidige betalinger knyttet til leieavtalen med en diskonteringsrente. Implementeringen har medført en økt gjeld på leieavtaler og bruksrett på 1,9 milliarder pr 31.12.2019. Implementeringseffekten ble innregnet mot annen egenkapital med en negativ effekt på 26 millioner pr 01.01.2019.

>> Note 1 Regnskapsprinsipper (forts)

b) Vesentlige standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder (som Tide vurderer vil påvirker regnskapet) som ikke er trådt i kraft og hvor Tide ikke har valgt tidlig anvendelse.

Tide har vurdert de endringer som følger av forbedringsprosjektene og andre endringer som ikke vesentlig for regnskap og noter. Tide har ikke valgt tidlig anvendelse av noen av de endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger.

Note 2 Vesentlige estimater og usikkerheter

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er det brukt finansielle forutsetninger som er vurdert til å være realistiske, samt regnskapsestimater etter beste skjønn. Estimaten er foretatt av ledelsen under hensyn til den aktuelle usikkerheten knyttet til de underliggende forhold. Dette gjelder særlig for beregning av avskrivninger og nedskrivninger (note 9). Det vil kunne oppstå situasjoner eller endringer i markedsforhold som kan medføre endrede estimater, og dermed påvirke konsernets eiendeler, gjeld, egenkapital og resultat. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringen oppstår. Hvis endringene har effekt på fremtidige perioder, fordeles effekten over innværende og fremtidige perioder.

Tide har vurdert usikkerhet knyttet til følgende poster:

Varige driftsmidler og virkelig verdi

Driftsinntektene i Tide er i stor grad knyttet til langsiktige kontrakter (anbud) med betydelige investeringer i varige driftsmidler. Pr 31.12.19 er det foretatt en vurdering av verdien av selskapets varige driftsmidler hvor det kan være indikasjon på varig verdifall.

Da salg- og tilbakeleveringstidspunkt er nært forestående for busser knyttet til kontrakter som avsluttes i 2020, har man foretatt en vurdering av balanseførte verdier basert på salgs- og gjenkjøpsverdier.

Som et resultat av denne vurderingen er det besluttet å gjennomføre en nedskrivning på totalt 35 millioner. Nedskrivningen gjelder primært busser tilknyttet kontraktene i Bergen Sentrum, Bergen Nord og Haugesund.

Foto: Vidar Langeland

Note 3 Kontraktsinntekter og spesifikasjon av andre driftsinntekter

Overgang til IFRS 15

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers er en standard for inntektsføring som erstatter de fleste tidligere standarder og fortolkninger for inntektsføring (derav IAS 11, IAS 18 og IFRIC 15). Kjerneprinsippet i IFRS 15 er at inntekter innregnes for å reflektere overføringen av avtalte varer eller tjenester til kunder til et beløp som gjenspeiler vederlaget selskapet forventer å ha rett til i bytte for disse varene eller tjenestene.

Konsernet har implementert IFRS 15 med virkning fra og med 1 januar 2018. Tide implementerte standarden retrospektivt med innregning av eventuell overgangseffekter ved førstegangs anvendelse av standarden, mot egenkapitalen 1. januar 2018.

Tide har gjennomført analyser av kontrakter knyttet til vesentlige inntektstrømmer i konsernet med hovedfokus på langsiktige anbudskontrakter. Det er gjort vurderinger for alle fem stegene som den nye standarden baseres på. Innføringen av IFRS 15 har ikke medført endring av beløp eller tidspunkt for inntektsføring. Følgelig har det heller ikke blitt innregnet noe overgangseffekt ved overgangen til IFRS 15.

Tide AS

Inntekt	2019	2018
Driftsinntekt fra kontrakter med kunder	41 135	40 129
Andre inntekter	1 061	848
Totale inntekter	42 195	40 977

Dissagregert inntekt fra kontrakter med kunde	2019	2018
Kontraktsinntekter	-	-
Billettinntekter	-	-
Andre inntekter	41 135	40 129
Driftsinntekt fra kontrakter med kunder	41 135	40 129

Tidspunkt for inntektsføring	2019	2018
Produkter og tjenester der levering skjer over tid.	-	-
Produkter og tjenester der levering skjer på et bestemt tidspunkt.	41 135	40 129
Sum driftsinntekt fra kontrakter med kunder	41 135	40 129
Andre inntekter	1 061	848
Totale inntekter	42 195	40 977

Inntektsrelaterte balanseposter	2019	2018
Fordringer som inngår i kundefordringer	1 331	638
Andre eiendeler knyttet til kontrakter med kunder	297	4 778
Forpliktelser knyttet til kontrakter med kunder	-	-

Konsern

	Norge		Danmark		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Driftsinntekt fra kontrakter med kunder	2 879 995	2 326 181	652 651	560 569	3 532 651	2 886 750
Andre inntekter	5 780	2 302	-	-	5 776	2 302
Totale inntekter	2 885 775	2 328 482	652 651	560 569	3 538 426	2 889 051

Dissagregert inntekt fra kontrakter med kunder	Norge		Danmark		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kontraktsinntekter	2 150 528	1 694 436	640 886	549 085	2 791 414	2 243 521
Billettinntekter	524 513	453 256	-	-	524 513	453 256
Andre inntekter	204 954	178 488	11 765	11 484	216 719	189 972
Driftsinntekt fra kontrakter med kunder	2 879 995	2 326 181	652 651	560 569	3 532 646	2 886 750

Tidspunkt for inntektsføring	2019	2018
Produkter og tjenester der levering skjer over tid.	3 315 927	2 696 778
Produkter og tjenester der levering skjer på et bestemt tidspunkt.	216 724	189 972
Sum driftsinntekt fra kontrakter med kunder	3 532 651	2 886 750
Andre inntekter	5 776	2 302
Totale inntekter	3 538 427	2 889 051

Inntektsrelaterte balanseposter	2019	2018
Fordringer som inngår i kundefordringer	316 312	257 360
Andre eiendeler knyttet til kontrakter med kunder	63 852	62 621
Forpliktelse knyttet til kontrakter med kunder	-	-

Andre eiendeler knyttet til kontrakter med kunder gjelder i hovedsak opparbeidet inntekt som ikke er fakturert på balansedagen. Beløpet reklassifiseres til kundefordringer når kunden faktureres. Eiendeler knyttet til kontrakter med kunder, er vurdert for impairment etter tapsmodellen i IFRS 9. Det er ikke nedskrevet beløp på slike eiendeler.

Forpliktelser knyttet til kontrakter med kunder gjelder i hovedsak forskudd fra kunder. Forskudd fra kunder 31.12.2019 er i sin helhet inntektsført i 2019.

Ikke-fullførte leveringsforpliktelser	2019
Konsernet innregner inntekt fra leveringsforpliktelser over tid. Siden en leveringsforpliktelse kan vare over en betydelig periode, har konsernet store resterende leveringsforpliktelser.	
Verdi av ikke-fullførte leveringsforpliktelser	23 409 040

Beløpet forventes inntjent løpende over resterende kontraktperiode 2019-2029 år.

Note 4 Varekostnad

	Konsern	
	2019	2018
Varekjøp	47 874	31 337
Bonus varekjøp	-628	-3 220
Deleforbruk	61 418	61 837
Fremmede tjenester	27 425	19 462
Undertransport	190 471	162 255
Sum varekostnad	326 560	271 671

Note 5 Resultat per aksje (NOK)

	Tide AS	
	2019	2018
Årsresultat	16 549 907	24 225 382
Årsresultat per aksje (NOK)	0,73	1,07

>>

	Konsern	
	2019	2018
Årsresultat	-21 971 865	54 699 082
Årsresultat per aksje (NOK)	-0,97	2,42
Antall aksjer		
Antall utstedte aksjer 31.12.	22 559 556	22 559 556
Antall egne aksjer 31.12.	-	-
Veid gjennomsnitt av antall utstedte aksjer	22 559 556	22 559 556

Utvannet resultat per aksje

Ved beregning av utvannet resultat per aksje benyttes et veid gjennomsnitt av antall utstedte aksjer i omløp, regulert for effekten av konvertering av alle potensielle aksjer som kan medføre utvanning. Tide AS har ikke hatt slike potensielle aksjer i periodene som er angitt. Utvannet resultat per aksjer er således identisk med resultat per aksje.

Note 6 Lønnskostnader, antall ansatte, ytelser og lån til ansatte

Lønnskostnader	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Lønn	18 050	18 952	1 639 258	1 344 482
Arbeidsgiveravgift	2 910	2 795	202 538	170 229
Pensjonskostnader	1 622	1 297	101 865	84 702
Andre ytelser	3 506	3 275	55 347	43 284
Sum	26 088	26 320	1 999 008	1 642 697
Gjennomsnittlig antall årsverk	22	22	3 810	2 862

Konsern er pliktig til å ha tjenstepensjon etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Kravene til tjenstepensjon er oppfylt i konsern og de underliggende selskapene.

Oversikt over samlet godtgjørelse til konsernsjef og styret

Konsernledelse		2019			
		Lønn	Naturalytelser	Opptjente pensjonsrettigheter	Samlet godtgjørelse
Roger R. Harkestad	Konsernsjef	3 039	125	226	3 391
Sum godtgjørelse		3 039	125	226	3 391

Konsernledelse		2018			
		Lønn	Naturalytelser	Opptjente pensjonsrettigheter	Samlet godtgjørelse
Roger R. Harkestad	Konsernsjef	2 691	128	221	3 040
Sum godtgjørelse		2 691	128	221	3 040

Opptjente pensjonsrettigheter representerer her premie til innskuddsordning.

Utvalgte ledere i konsernledelsen fikk utbetalt bonus i 2019 og i 2018.

Det er ikke gitt lån/sikkerheter til styreleder, konsernsjef eller andre nærstående parter, se note 21 for ytterligere informasjon.

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende personell

Styret har behandlet retningslinjene og hovedprinsippene for lederavlønning i konsernet. Disse er oppsummert slik:

- Konsernsjefens lønn vurderes årlig og fastsettes av styret i Tide AS.
- Øvrige lønninger i konsernledelsen fastsettes av konsernsjefen. Konsernlederne lønnes individuelt og lønnen vurderes og fastsettes årlig.
- Resultatbonusavtale foreligger for utvalgte deler av konsernledelsen. Det kan utbetales en årlig bonus etter avtalte kriterier på maksimalt to ganger månedslønnen.
- Hovedkriteriene er knyttet opp mot resultatoppnåelse, personlig utvikling samt personalledelse og trivsel.
- Konsernledelsen er tilknyttet selskapets pensjons- og personalforsikringsordninger.
- Konsernsjefen har avtale om ett års etterlønn ved avtale om fratredelse.
- Konsernlederne har ordning for hjemmekontor, mobiltelefon og aviser.
- Det er ingen tildeling av aksjer, tegningsretter, opsjoner eller andre former for godtgjørelse som er knyttet til aksjer eller utvikling av aksjekursen i konsernet.
- Det kommer ingen andre variable elementer i godtgjørelsen eller særskilte ytelser i tillegg til basislønnen.
- Styret er gjort kjent med alle elementer i fastsettelsen av lederlønningene.

Godtgjørelse til styret	2019
Ingvald Løyning (styretsleder)	-
Trond Østerhus	-
Trude Valle	60
Dagfinn Haga *)	65
Tord Helland	-
Lars Jacob Engelsen	-
Martin Økland	-
Kjell Arne Strand	60
Sum godtgjørelse	185

Godtgjørelse til styret	2018
Ingvald Løyning (styretsleder)	-
Trond Østerhus	-
Trude Christin Sande Valle	75
Dagfinn Haga *)	83
Tord Helland	-
Lars Jacob Engelsen	-
Martin Økland	-
Kjell Arne Strand	75
Sum godtgjørelse	233

*) Godtgjørelse inkluderer vederlag for arbeid i revisjonsutvalget. Revisjonsutvalget mottar godtgjørelse etterskuddsvis.

Utbetalt styrehonorar 2019 baserer seg på generalforsamling avholdt 15.05.2019. Honorar for det nye styret valgt på generalforsamling 2019 vil bli utbetalt og belastet regnskapet for 2020.

Note 7 Spesifikasjon av andre driftskostnader

Tide AS	2019	2018
Leie lokaler	1 276	4 753
Renhold, vedlikehold, utstyr	533	292
Lisenser og abonnement	0	-
Diverse honorar	13 031	7 412
Annonser, reklame, trykksaker etc.	925	1 021
Andre driftskostnader	16 015	13 358
Sum andre driftskostnader	31 779	26 836

Konsern	2019	2018
Drivstoff, smøreolje	378 937	300 002
Reparasjoner, vedlikehold, utstyr	127 684	111 785
Andre rutekostnader	86 294	51 317
Husleiekostnader	28 543	110 400
Fremmedetjenester	14 465	7 592
Andre driftskostnader	134 344	92 859
Sum andre driftskostnader	770 268	673 956

Kostnadsført godtgjørelse til revisor	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Lovpålagt revisjon	195	181	1 491	1 816
Andre attestasjonstjenester	-	-	24	-
Skatterådgiving	-	-	-	-
Andre tjenester	88	11	180	247
Sum godtgjørelse til valgt revisor (eksklusiv merverdiavgift)	283	191	1 695	2 063

Note 8 Netto finansposter

Finansinntekter og -kostnader	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Renteinntekter	1 028	453	1 152	648
Renteinntekter fra foretak i samme konsern	9 471	6 774	-	-
Inntekter fra investering i datterselskap	23 286	2 879	-	-
Utbytte	3 977	3 754	3 977	11 674
Verdiendring aksjer*)	11 817	28 000	11 817	28 000
Valutagevinst	-42	1 085	-31	1 085
Andre finansinntekter	5 368	3 590	5 478	3 659
Sum finansinntekter	54 906	46 536	22 393	45 067
*Revurdering av verdi på eierandel i aksjer.				
Rentekostnad lån	1 151	1 534	17 119	17 844
Rentekostnad til foretak i samme konsern	11 197	7 631	-	-
Rentekostnad finansielle leieavtaler	844	-	39 840	115
Valutatap	43	936	43	936
Andre finanskostnader	437	444	5 338	3 576
Sum finanskostnader	13 673	10 545	62 341	22 471
Sum netto finansposter	41 233	35 991	-39 946	22 597

Det er ikke balanseført finansutgifter på kvalifiserende eiendeler.

Note 9 Varige driftsmidler

Tide AS	Eiendommer	Inventar	Sum
Anskaffelseskost			
Balanse 01.01.2018	32 588	57 880	90 468
Tilgang	132	4 704	4 837
Avgang	-	-	-
Sum anskaffelseskost 31.12.2018	32 720	62 584	95 304
Balanse 01.01.2019	32 720	62 584	95 304
Tilgang	326	1 954	2 280
Avgang	-	-	-
Sum anskaffelseskost 31.12.2019	33 046	64 538	97 584
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger			
Balanse 01.01.2018	30 596	38 009	68 605
Årets avskrivninger	31	5 355	5 385
Avgang	-	-	-
Sum avskrivninger og nedskrivninger 31.12.2018	30 627	43 364	73 990
Balanse 01.01.2019	30 627	43 364	73 990
Årets avskrivninger	55	6 056	6 111
Avgang	-	-	-
Sum avskrivninger og nedskrivninger 31.12.2019	30 682	49 420	80 101
Balansført verdi			
Balanse 01.01.2018	1 991	19 871	21 863
Balanse 31.12.2018	2 093	19 221	21 314
Balanse 01.01.2019	2 093	19 221	21 314
Balanse 31.12.2019	2 364	15 119	17 483

>>

>> **Note 9 Varige driftsmidler (forts)**

Konsern	Leide busser	Busser	Eiendommer	Inventar	Sum
Anskaffelseskost					
Balanse verdi 01.01.2018	161 990	2 449 379	82 345	195 566	2 889 281
Tilgang	67 591	35 315	2 027	19 409	124 343
Avgang	-	74 774	-	27	74 800
Omregningsdifferanse	382	4 396	-	241	5 019
Sum anskaffelseskost 31.12.2018	229 963	2 414 317	84 373	215 189	2 943 842
Balanse 01.01.2019	229 963	2 414 317	84 373	215 189	2 943 842
Tilgang	261 216	56 033	387	49 995	367 631
Avgang	99	325 570	-	691	326 360
Omregningsdifferanse	-435	-6 045	-	-310	-6 790
Sum anskaffelseskost 31.12.2019	490 645	2 138 735	84 760	264 183	2 978 323
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger					
Balanse 01.01.2018	73 258	1 698 612	50 661	142 218	1 964 749
Årets avskrivninger	14 786	142 810	2 609	15 003	175 207
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-
Avgang	-	63 449	-	-	63 449
Omregningsdifferanse	187	1 577	-	133	1 897
Sum avskrivninger og nedskrivninger 31.12.2018	88 231	1 779 550	53 270	157 354	2 078 404
Balanse 01.01.2019	88 231	1 779 550	53 270	157 354	2 078 404
Årets avskrivninger	26 855	132 594	2 671	22 595	184 715
Årets nedskrivninger	-	35 000	-	-	35 000
Avgang	-	275 991	-	513	276 505
Omregningsdifferanse	-20	-2 345	-	-172	-2 537
Sum avskrivninger og nedskrivninger 31.12.2019	115 066	1 668 808	55 940	179 263	2 019 078
Balanseført verdi					
Balanse 01.01.2018	88 732	750 767	31 684	53 348	924 532
Balanse 31.12.2018	141 733	634 767	31 103	57 836	865 438
Balanse 01.01.2019	141 733	634 767	31 103	57 836	865 438
Balanse 31.12.2019	375 579	469 927	28 819	84 920	959 245

*) Nedskrivninger knytter seg til anbudskontrakter. Se note 2 for mer informasjon.

Tilgang busser i 2019 knytter seg hovedsakelig til kjøp av busser til nye kontrakter i Norge og Danmark.

Varige driftsmidler er pantsatt som sikkerhet for langsiktig gjeld, se note 17.

Investeringsforpliktelser:

Konsernet har investeringsforpliktelser på nye busser for totalt 415 millioner pr 31.12.2019.

Note 10 Datterselskaper og felleskontrollert virksomhet

Tide Buss AS kjøpte 100% av aksjene i Arctic Buss Lofoten AS og 100% av aksjene i Arctic Tours AS i 2019. Se note 24 for mer informasjon. Tide AS har solgt sine aksjer i Go Fjords AS til DSD AS og eier ikke aksjer i Go Fjords AS pr 31.12.2019. Tide Verksted AS har kjøpt 163 aksjer i Bergen Bilberging AS og eier nå 67%, i tillegg har Tide Verksted AS startet opp et nytt selskap, Trucknor Tide AS, med 50% eierandel.

Datterselskaper	Forret- nings kontor	Eier- og stemme- andel 31.12.19	Eier- og stemme- andel 31.12.18	Antall aksjer	Innskutt egen- kapital	Balanse- ført verdi aksjer i datter	Balanse- ført verdi aksjer i datter- datter	Års- resultat 2019	Bokført egenkapital 31.12.2019
Tide Buss AS	Bergen	100 %	100 %	5 178	267 335	372 592	-	-21 446	367 260
Turbuss Vest AS	Bergen	100 %	100 %	100	100	-	12 000	5 223	7 723
Turbuss Vest Reiser AS	Bergen	100 %	100 %	100	100	-	-	-101	-1 708
Turbuss Vest Skolen AS	Bergen	100 %	100 %	100	100	-	-	-68	-642
Arctic Buss Lofoten AS	Leknes	100 %	0 %	600	610	-	5 200	982	2 128
Arctic Tours AS	Alta	100 %	0 %	100	30	-	20 000	2 121	14 358
Tide Verksted AS	Bergen	100 %	100 %	2 500	13 273	-	58 625	-2 008	5 643
Bergen Bilberging AS	Bergen	67 %	51 %	674	357	-	371	-276	683
Tide Bane AS	Bergen	100 %	100 %	100	100	-	100	-	80
Kystbussen AS	Bergen	100 %	100 %	100 000	100	-	100	-	101
Neste Blåne AS	Bergen	100 %	100 %	100 000	120	-	120	-	96
Tide Bus Danmark A/S	Odense	100 %	100 %	10 000	39 634	76 190	-	5 450	53 033
Tide Eiendom Hordaland AS	Bergen	100 %	100 %	100	456	3 648	-	606	6 962
Tide Eiendom Voss AS	Bergen	100 %	100 %	100	254	2 024	-	-294	1 051
Tide Eiendom Møre AS	Bergen	100 %	100 %	60	1 594	2 700	-	-5	1 081
Sum alle datterselskaper					324 162	457 154	96 516	-9 816	457 850

Felleskontrollert virksomhet

Trucknor Tide AS	Bergen	50 %	0 %	250	5 100	-	2 550	-315	4 785
Sum alle datterselskaper					5 100	-	2 550	-315	4 785

Note 11 Varelager

Konsern	2019	2018
Diesel	12 082	7 219
Smøreolje	1 020	1 016
Dekk, deler og rekvisita	21 239	21 342
Sum	34 341	29 577
Ukurans		
Balanseverdi 01.01.2019	-266	-513
Nye nedskrivninger innregnet gjennom året	-	-
Nedskrivninger reversert grunnet solgt vare	2	248
Balanse 31.12.2019	-264	-266

Note 12 Kortsiktige fordringer

Hovedvekt av kundene er fylkeskommunale med kredittid på 30 dager. Tide har endret metode for tapsvurderinger for finansielle eiendeler, ved å gå fra objektive bevis på at en tapshendelse har inntruffet i IAS 39 til en modell som er basert på forventet kredittap

Kundefordringer	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Kundefordringer til pålydende	1 331	638	319 533	257 360
Avsetning tap	126	126	2 201	2 333
Sum	1 205	512	317 333	255 028
Avsetning tap				
Årets konstaterte tap	-	-	942	556
Innkomet på tidligere tapsførte fordringer	-	-	-34	-66
Endring i avsetning tap på fordringer	-	126	-132	704
Sum resultatført tap	-	126	776	1 193

Se Note 20 for aldersfordeling og kredittrisikovurdering.

Andre kortsiktige fordringer	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Forskuddsbetalte utgifter	1 276	2 066	45 273	6 812
Opptjente inntekter	297	4 778	63 852	62 621
Sjåføroppgjør	-	-	-	-
Depositum	-	-	13 641	12 896
Konsernfordringer	18 241	34 219	-	-
Lån til DSD AS	-	118 700	-	118 700
Til gode merverdiavgift	-	-	-	3 465
Andre kortsiktige fordringer	1 873	1 131	28 245	31 401
Sum	21 688	160 893	151 011	235 895

Note 13 Annen kortsiktig gjeld

Annen kortsiktig gjeld	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Opptjente feriepenger og variable lønnskostnader	1 828	1 805	183 580	151 447
Konserngjeld	8	315	-	-
Utestående oppgjør til oppdragsgivere	-	-	11 058	14 746
Påløpte renter	112	156	543	2 856
Skyldig mva	-	-	-	-
Kassekreditt	-	-	-	-
Andre påløpte kostnader	137 537	241 534	171 502	53 663
Sum	139 485	243 810	366 683	222 713

Note 14 Aksjekapital, overkurs og aksjonærinformasjon

Aksjekapital og overkurs	2019	2018
Antall aksjer	22 559 556	22 559 556
Pålydende	kr 0,90	kr 0,90
Aksjekapital	20 304	20 304
Annen innskutt egenkapital	29	29
Overkurs	295 418	295 418
Sum	315 750	315 750

>>

DSD AS eier 100% av aksjene.

Note 15 Utbytte

Tide AS

Utbetalt utbytte:	2019	2018
NOK per aksje	1,33	0,50
Utbetalt utbytte NOK (eks. egne aksjer)	30 000 000	11 279 778
Foreslått utbytte til godkjenning i generalforsamlingen (ikke regnskapsført som en forpliktelse per 31.12.):		2019
NOK per aksje		-
Samlet utbytte NOK		

Note 16 Pensjoner

Tjenestepensjonsordninger i Tide konsern

Tide konsern har innskuddsbaserte foretakspensjonsordninger i livsforsikringsselskap for alle ansatte.

Foretakspensjonsordningene oppfyller kravene i lov om Obligatorisk Tjenestepensjon (OTP).

Innskuddsbasert pensjonsordning

Ansatte i de norske konsernselskapene opptjener rettigheter i en innskuddsbasert pensjonsordning. Årlige innskudd til alderspensjon utgjør for hvert medlem 5% av lønn i intervallet 1G til 7,1G, og 8% av lønn i intervallet 7,1G til 12G. Knekkpunktet for pensjonsgrunnlaget ble endret 01.01.2017 fra 6G til 7,1G. Ordningen inkluderer ny uførepensjon fra 01.01.2017. Fra 01.01.2017 er uførepensjon 67% av pensjonsgrunnlaget opp til 6G og 63% av pensjonsgrunnlaget mellom 6G og 12G, tidligere var uførepensjon 62% av pensjonsgrunnlaget. Det ytes innskuddsfritak ved arbeidsuførhet. Den ansatte yter en egenandel på 2 %.

Ytelsesbaserte pensjonsforsikringer til ansatte overtatt i forbindelse med virksomhetsoverdragelse (NettBuss Trondheim AS)

Virksomhetsoverdragelsen medførte videreføring av to lukkede ytelsesordninger for de ansatte som ble virksomhetsoverdratt fra NettBuss Trondheim AS. Det ble etablert en kompensasjonsordning som sikrer at Tide Buss AS får dekket merkostnadene utover en premie dersom de ansatte var medlemmer av en kollektiv innskuddsordning med vilkår og risikodekninger som avtalt i Bussbransjeavtalen. Regnskapsmessig bruttoføres pensjonsforpliktelsen som en ytelsesordning, men finansieringen gjennom kompensasjon føres som en fordring mot oppdragsgiver, AtB AS. I resultatregnskapet fremgår ordningen med en kostnad lik nevnte tilskuddsplan. Ordningene omfatter 17 personer, hvorav 10 er aktive. Anbudsperioden i Trondheim ble avsluttet

i august 2019 og nytt tilbud ble startet i Trondheim. I forbindelse med dette er den ene ytelsesordningen lukket.

Avtalefestet pensjon

Tide konsern har selskaper som er tilknyttet ordningen med avtalefestet førtidspensjon (AFP).

AFP-ordningen er en ytelsesbasert flerforetaksordning, hvor foretakene skal innregne sin proporsjonale andel av ordningens forpliktelser, midler og kostnad. Det foreligger ikke tilstrekkelig informasjon for måling av ordningen eller et konsistent og pålitelig grunnlag for allokering mellom de deltakende foretak i ordningen. Ordningen innregnes derfor som en innskuddsordning. Hvorvidt det senere er grunnlag for balanseføring av forpliktelsene i denne ordningen, er avhengig av om det finnes en konsekvent og pålitelig allokeringsnøkkel og om det nødvendige datagrunnlaget kan fremskaffes.

Driftspensjoner

Konsernet har forpliktelser knyttet til lønn over 12G som gjelder deler av konsernledelsen. I tillegg er det noen forpliktelser som gjelder tidligere ansatte om førtidspensjonering som finansieres og utbetales over driften. Dette utgjør i alt 8 personer for morselskapet og 18 personer for konsernet. Gjennomsnittlig alder på disse i morselskapet er 75,5 år. Ordningen er finansiert direkte over drift.

Pensjon til konsernsjef

Konsernsjef har ikke egen pensjonsordning, se note 6.

Arbeidsgiveravgift

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift.

Note 16 Pensjoner (forts)

Tide AS

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	2019	2018
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner	9 941	10 531
Arbeidsgiveravgift	1 402	1 485
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	11 342	12 016
Endring i balanseført forpliktelse		
Balanseført nettopensjonsforpliktelse 1. januar	12 016	12 752
Finanskostnader	611	456
Årets innbetaling til ordningene	-1 351	-1 459
Estimatavvik	66	267
Balanseført forpliktelse 31. desember	11 342	12 016
Netto pensjonskostnad		
Service kostnad	283	268
Resultatført avkortning	-	-114
Netto finanskostnad	252	232
Administrative kostnader	-	-
Arbeidsgiveravgift	76	71
Resultatført kostnad	611	456
Innskuddsplaner		
Arbeidsgivers tilskudd, resultatført som personalkostnad	1 010	842

Tide AS sine pensjonsforpliktelser er usikret.

Konsern

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	Usikret		Sikret		Sum	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner	10 844	11 568	3 272	3 156	14 116	14 724
Avkorting/oppgjør	-	-	-479	-	-479	-
Arbeidsgiveravgift	1 529	1 631	462	445	1 991	2 076
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	12 372	13 199	3 256	3 601	15 628	16 800
Endring i balanseført forpliktelse						
Balanseført nettopensjonsforpliktelse 1. januar	13 199	14 096	3 601	4 179	16 800	18 274
Finanskostnader	638	483	-45	658	593	1 141
Årets innbetaling til ordningene	-1 652	-1 755	-1 271	-1 489	-2 924	-3 245
Avkorting/oppgjør	-	-	-	-	-	-
Estimatavvik	187	376	972	253,34	1 159	629
Balanseført forpliktelse 31. desember	12 372	13 199	3 256	3 601	15 628	16 800
Netto pensjonskostnad						
Servicekostnad	283	268	392	453	676	721
Resultatført avkortning	-	-114	-610	-	-610	-114
Netto finanskostnad	276	256	59	76	335	332
Administrative kostnader	-	-	44	47	44	47
Arbeidsgiveravgift	79	74	70	81	149	155
Resultatført kostnad	638	483	-45	658	593	1 143

Note 16 Pensjoner (forts)

	2019	2018
Innskuddsplaner		
Arbeidsgivers tilskudd, resultatført som personalkostnad	101 272	83 561
Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn		
Diskonteringsrente	1,80 %	2,60 %
Lønnsvekst	2,25 %	2,75 %
Regulering av opptjent pensjon i folketrygden	2,00 %	2,50 %
Regulering av pensjoner under utbetaling	2,00 %	2,50 %
Sannsynlig avgang (over/under 40 år)	0-8 %	0-8 %
Dødelighetstabell	K2013	K2013
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %

Forventet premieinnbetaling kommende år	Tide AS	Konsern
Ytelsesbaserte pensjonsordninger	621	637
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	2 355	96 152
Avtalefestet pensjon	589	27 969
Sum	3 565	124 758

Note 17 Rentebærende gjeld og pantsettelsler

Gjeld sikret med pant	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Gjeld sikret med pant	29 342	41 481	335 493	553 804
Bokført verdi av pantsatte eiendeler				
Fordringer	-	-	306 587	244 635
Kjøretøy og annet driftsløsøre	-	-	462 827	636 263
Sum	-	-	769 414	880 898

Langsiktig gjeld	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Pantelån	29 342	41 481	335 493	553 804
Forpliktelser fra finansielle leiekontrakter	17 651	3 210	2 250 399	110 834
Annen langsiktig gjeld	-	-	-	-
Ikke rentebærende gjeld (depositum)	-	-	150	150
Sum langsiktig gjeld	46 993	44 691	2 586 041	664 786
Første års avdrag langsiktig gjeld	25 316	15 180	437 765	127 507
Sum langsiktig gjeld ekskl. første års avdrag	21 677	29 511	2 148 276	537 279
Amortisering av lånekostnader	31	69	31	367
Sum langsiktig gjeld ekskl. første års avdrag og amortisering	21 646	29 442	2 148 245	536 912

Etter implementering av IFRS 16 er det balanseført tidligere operasjonelle leieavtaler som gjør at gjelden øker betydelig. Etter IFRS16 er det benyttet neddiskontert leiebetalingsplan som første års avdrag.

Av langsiktig gjeld pr 31.12.19 er 1 878 318 i norske kroner. Resterende gjeld er i danske kroner.

Rente

Effektiv rentesats (vektet gjennomsnitt) utgjør 3,2 % i 2019 mot 2,6 % i 2018.

Tide har flere rentebytteavtaler for å redusere risiko knyttet til flytende rente, se note 20.

Finansielle lånebetingelser

Konsernet har et vilkår knyttet til lånebetingelser mot hovedbank om at NIBD inkl NV av leasing busser/EBITDAR ikke overstiger 5 ved utløpet av hvert kvartal. I tillegg skal bokført egenkapital være minimum MNOK 265 per 31.12.19.

Lånevilkåret er tilfredsstillt gjennom året.

Nedbetalingsplan - udiskontert leieforpliktelse for leieavtaler	Pantelån		Finansielle leieavtaler	
	Tide AS	Konsern	Tide AS	Konsern
2020	21 842	58 003	3 273	310 695
2021	6 000	36 626	3 421	300 771
2022	1 500	39 523	3 576	295 794
2023	0	44 692	3 738	288 868
2024	-	38 142	3 644	288 101
Sum år 2020- 2024	29 342	216 985	17 651	1 484 229
Gjeld som forfaller senere enn 5 år	-	90 407	-	945 199
Restverdi	-	-	-	-
Sum rentebærende langsiktig gjeld	29 342	307 392	17 651	2 429 428

Note 17 Rentebærende gjeld og pantsettelse (forts)

Rentebærende gjeld	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Langsiktig gjeld til kredittinstitusjoner/pantegjeld	7 500	29 486	271 650	445 186
Langsiktig gjeld knyttet til balanseførte leieavtaler	14 378	25	1 939 704	91 942
Første års avdrag langsiktig gjeld eks. renter	25 316	15 180	437 765	127 507
Annen langsiktig gjeld	-	-	-	-
Konsernintern rentebærende gjeld	117 717	80 063	-	-
Brutto rentebærende gjeld	164 912	124 754	2 649 120	664 635
Rentebærende eiendeler	8 671	9 499	240 627	124 172
Rentebærende eiendeler	17 097	31 773	-	-
Netto rentebærende gjeld/(eiendeler)	139 143	83 481	2 408 493	540 463

Trekkrettigheter

Tilgjengelig ubenyttet trekkrettighet i konsernet var på 249 MNOK pr. 31.12.19.

Finansielle leieavtaler (konsern)

Leieavtalene inneholder ikke restriksjoner på selskapets utbytte- eller finansieringsmuligheter.

Oversikt over fremtidig minimumsleie	Nåverdi		Nominell verdi	
	2019	2018	2019	2018
Forfall innen 1 år	298 960	17 990	310 695	18 890
Forfall mellom 2 og 5 år	1 039 084	49 847	1 173 534	58 650
Forfall senere enn 5 år	730 399	17 363	945 199	23 803
Fremtidig minimumsleie	2 068 442	85 200	2 429 428	101 342
Fremtidig finanskostnad	356 128	9 774	356 128	9 774

Note 18 Skatt

Endring i balanseført utsatt skatt	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Balanseført verdi 01.01.	-9 614	-7 837	-2 660	-8 143
Resultatført utsatt skatt i perioden	-299	-1 624	-9 937	5 081
Utsatt skatt ført direkte mot egenkapitalen	-14	-153	274	402
Balanseført verdi 31.12.	-9 927	-9 614	-12 324	-2 660

Endring i utsatt skatt	Tide AS							
	Drifts- midler	Goodwill	Pensjo- ner	Konsern- bidrag	Gevinst- og taps- konto	Under- skudd til frem- føring	Annet	Sum
Utsatt skatt (fordel) 31.12.2017	-960	-138	-3 090	-663	2 348	-3 808	-1 526	-7 837
Resultatført i perioden	-55	-17	296	-4 461	181	1 525	907	-1 624
Ført over utvidet resultat	-	-	-59	-	-	-	-	-59
Belastet egenkapital	-	-	-	-	-	-	-94	-94
Utsatt skatt (fordel) 31.12.2018	-1 015	-155	-2 853	-5 124	2 530	-2 283	-713	-9 614
Resultatført i perioden	-403	11	163	1 469	-506	-1 351	318	-299
Ført over utvidet resultat	-	-	-14	-	-	-	-	-14
Utsatt skatt (fordel) 31.12.2019	-1 418	-144	-2 704	-3 655	2 024	-3 634	-395	-9 927

Endring i utsatt skatt	Konsern								
	Drifts- midler	Goodwill	Pensjo- ner	Gevinst og taps- konto	Derivater	Immateri- elle eiende- ler	Under- skudd til frem- føring	Annet	Sum
Utsatt skatt (fordel) 31.12.2017	40 185	843	-7 686	15 762	-4 359	5 299	-48 815	-9 374	-8 143
Resultatført i perioden	2 058	34	78	181	-	-	2 207	521	5 081
Ført over utvidet resultat	-	-	-83	-	485	-	-	-	402
Belastet egenkapitalen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utsatt skatt (fordel) 31.12.2018	42 243	877	-7 691	15 943	-3 874	5 299	-46 607	-8 853	-2 660
Resultatført i perioden	-29 387	11	273	-506	-	-	29 752	-10 082	-9 936
Ført over utvidet resultat	-	-	-41	-	315	-	-	-	274
Belastet egenkapitalen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utsatt skatt (fordel) 31.12.2019	12 856	888	-7 460	15 437	-3 559	5 299	-16 855	-18 935	-12 324

Tide sitt fremførbare underskudd knytter seg til virksomheten i Norge og Danmark. Det er ingen tidsbegrensning knyttet til dette.

Note 18 Skatt (forts)

	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Betalbar skatt	-	-	-	8
Endring utsatt skatt	-299	-1 624	-9 936	5 081
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-	-	-	-
Sum skattekostnad	-299	-1 624	-9 936	5 090
Betalbar skatt av skattepliktig inntekt	-	-	3 753	5 364
Sum betalbar skatt i balansen	-	-	-	8
Avstemming av nominell mot faktisk skattekostnad				
Resultat før skatt	16 251	22 601	-31 908	59 789
Forventet skattekostnad	3 575	5 198	-7 020	13 751
Effekt av ulik skattesats mellom land	-	-	123	-57
Skatteeffekt av følgende poster:				
Permanente forskjeller	-8 997	-7 919	-3 532	-9 275
Endring i utsatt skatt som følge av endret skattesats	-	434	-	-338
Effekt av skatt ført over OCI	-	-	-	482
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-	662	492	541
Skattekostnad	-299	-1 624	-9 936	5 090

Note 19 Garanti- og kausjonsansvar

	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Husleiegaranti	2 050	2 050	2 050	2 050
Selvskyldnerkausjon (konsernselskaper)	1 623 000	689 195	-	-
Skattetrekk kemnere	75 000	56 000	75 000	56 000
Garanti til DSB	-	-	396	400
Garanti til Fyn Bus Danmark	-	-	10 694	12 992
Garanti til Sydtrafik Danmark	-	-	20 628	36 136
Garanti til Haderslev kommune	-	-	2 446	2 469
Garanti til Midttrafikk	-	-	2 244	2 265
Fram ved Møre og Romsdal Fylkeskommune	-	-	7 000	7 000
Skyss ved Vestland fylkeskommune	-	-	155 469	107 203
Kolombus ved Rogaland Fylkeskommune	-	-	32 662	13 662
Vestviken Kollektivtrafikk AS	-	-	25 652	25 652
AtB AS	-	-	36 000	46 000
Troms og Finnmark Fylkeskommune	-	-	37 096	25 630
Statens Vegvesen	-	-	84 670	55 058
Andre	8 000	8 000	4 210	13 150
Sum	1 708 050	755 245	496 216	405 666

Tide AS er solidarisk ansvarlig selvskyldnerkausjonist sammen med datterselskaper for konsernkontoen overfor DNB. Det er i tillegg til selvskyldnerkausjon stilt sikkerhet til datterselskap knyttet til leasingavtaler og garantier på til sammen 1 623 mnok.

I Tide AS er det skattetrekksgaranti som gjelder Tide AS, Tide Buss AS, Turbuss Vest AS og Tide Verksted AS.

Note 20 Finansielle instrumenter og risikostyring

Formål og art

Tide benytter finansielle instrumenter til flere formål, herunder å fremskaffe kapital til investeringer i konsernets virksomhet. Konsernet står foran kapitalintensive investeringer i forbindelse med anbudskonkurranse på rutekjøring. Anvendelse av finansielle instrumenter vurderes fortløpende av konsernledelsen.

Virkelig verdi av Tides finansielle instrumenter

Balanseført verdi av selskapets finansielle instrumenter vurderes i all hovedsak til amortisert kost og virkelig verdi. Virkelig verdi av finansielle eiendeler klassifisert

som "tilgjengelig for salg" er fastsatt som siste kjente omsetningsverdi på balansedagen. Virkelig verdi av rentebytteavtaler er estimert til nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, beregnet ved bruk av swaprenten på balansedagen. Den virkelige verdien på disse avtalene innhentes fra selskapets bankforbindelse. Se under for ytterligere informasjon. Balanseført verdi av kontanter og kontantekvivalenter er tilnærmet lik virkelig verdi tatt hensyn til instrumentenes korte forfallstid. Tilsvarende er tilfelle for virkelig verdi av kortsiktige fordringer og gjeld. For rentebærende langsiktige fordringer, er virkelig verdi vurdert til fordringens bokførte verdi.

Note 20 Finansielle instrumenter og risikostyring (forts)

Finansielle instrumenter etter kategori

Tide AS 2019

Eiendeler	Utlån og fordringer vurdert til amortisert kost	Derivater benyttet for sikringsformål	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	41 664	41 664
Kundefordringer	1 205	-	-	1 205
Andre kortsiktige fordringer	20 411	-	-	20 411
Kontanter og bankinnskudd	8 671	-	-	8 671
Sum	30 288	-	41 664	71 952

Forpliktelses	Derivater benyttet for sikringsformål	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner (ekskl. leasing)	-	29 342	29 342
Finansiell leasing	-	17 651	17 651
Leverandørgjeld	-	7 549	7 549
Annen kortsiktig gjeld	-	139 485	139 485
Sum	-	147 034	147 034

Finansielle instrumenter etter kategori

Tide AS 2018

Eiendeler	Utlån og fordringer vurdert til amortisert kost	Derivater benyttet for sikringsformål	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	29 846	29 846
Kundefordringer	512	-	-	512
Andre kortsiktige fordringer	158 827	-	-	158 827
Kontanter og bankinnskudd	9 499	-	-	9 499
Sum	168 839	-	29 846	198 685

Forpliktelses	Derivater benyttet for sikringsformål	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner (ekskl. leasing)	-	41 481	41 481
Finansiell leasing	-	3 210	3 210
Leverandørgjeld	-	5 910	5 910
Annen kortsiktig gjeld	-	243 810	243 810
Sum	-	294 410	294 410

>>

Note 20 Finansielle instrumenter og risikostyring (forts)

Finansielle instrumenter etter kategori

Konsern 2019

Eiendeler	Utlån og fordringer vurdert til amortisert kost	Derivater benyttet for sikringsformål	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	44 729	44 729
Kundefordringer	317 333	-	-	317 333
Andre kortsiktige fordringer	105 738	-	-	105 738
Kontanter og bankinnskudd	240 627	-	-	240 627
Sum	663 698	-	44 729	708 427

Forpliktelser	Derivater benyttet for sikringsformål	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner (eksl leasing)	-	335 493	335 493
Finansiell leasing	-	2 250 399	2 250 399
Depositum og annen langsiktig gjeld	-	150	150
Derivater	1 394	-	1 394
Leverandørgjeld	-	214 623	214 623
Annen kortsiktig gjeld	-	366 683	366 683
Sum	1 394	3 167 348	3 168 742

Finansielle instrumenter etter kategori

Konsern 2018

Eiendeler	Utlån og fordringer vurdert til amortisert kost	Derivater benyttet for sikringsformål	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	33 085	33 085
Kundefordringer	255 028	-	-	255 028
Andre kortsiktige fordringer	229 083	-	-	229 083
Kontanter og bankinnskudd	124 172	-	-	124 172
Sum	608 282	-	33 085	641 367

Forpliktelser	Derivater benyttet for sikringsformål	Andre finansielle forpliktelser	Sum
Gjeld til kredittinstitusjoner (eksl leasing)	-	553 804	553 804
Finansiell leasing	-	110 834	110 834
Depositum og annen langsiktig gjeld	-	150	150
Derivater	2 824	-	2 824
Leverandørgjeld	-	153 008	153 008
Annen kortsiktig gjeld	-	222 713	222 713
Sum	2 824	1 040 508	1 043 332

Note 20 Finansielle instrumenter og risikostyring (forts)

Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi pr. 31. desember 2019:

Eiendeler	Tide AS - Nivå			Sum
	1	2	3	
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	41 664	41 664
Sum	-	-	41 664	41 664

Eiendeler	Konsern - Nivå			Sum
	1	2	3	
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	44 729	44 729
Sum	-	-	44 729	44 729

Forpliktelser				
Derivater (renteavtale)	-	1 394	-	1 394
Sum	-	1 394	-	1 394

Finansielle instrumenter målt til virkelig verdi pr. 31. desember 2018:

Eiendeler	Tide AS - Nivå			Sum
	1	2	3	
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	29 846	29 846
Sum	-	-	29 846	29 846

Eiendeler	Konsern - Nivå			Sum
	1	2	3	
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	33 085	33 085
Sum	-	-	33 085	33 085

Forpliktelser				
Derivater (renteavtale)	-	2 824	-	2 824
Sum	-	2 824	-	2 824

Nivåinndeling for måling av virkelig verdi er som følger:

Nivå 1: Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.

Nivå 2: Verdssettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte eller indirekte utledet fra en notert pris.

Nivå 3: Verdssettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder.

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er bokført til historisk kost, da verdssettelse etter virkelig verdi er uvesentlig.

>> Note 20 Finansielle instrumenter og risikostyring (forts)

Risiko knyttet til kapitalforvaltning

Tides mål med hensyn til kapitalforvaltning er å opprettholde en optimal kapitalstruktur for å sikre tilgang til , og opprettholde en kapitalstruktur som bidrar til å tilfredsstille drift og som maksimerer verdier for eierne. Tide har en målsetting om å opprettholde en kapitalstruktur hvor egenkapitalandelen normalt er på 30%. Denne målsetting vil kunne fravikes i perioder med høyt investeringsbehov. Implementering av IFRS 16 har medført at egenkapitalandelen blir redusert. Per 31.desember 2019 var egenkapitalandelen 8,9 %, uten implementeringen av IFRS 16 ville egenkapitalandelen vært 20,0%. Til sammenligning var egenkapitalandelen per 31. desember 2018 25,6 %.

Tide AS har en aksjonærpolitikk som tilsier at Tide-aksjen skal gi en attraktiv avkastning og bidra til aksjonærenes verdier. Dette er et utgangspunkt når styret skal foreslå utbytte. I

det enkelte år kan imidlertid utbyttegraden variere avhengig av resultat, kontantstrømutvikling, investeringsplaner og finansieringsbehov. Tide har som mål å ha en utbyttegrad på 30 %. Tide har delt ut utbytte i 2019, dette i tråd med konsernets resultatutvikling.

Netto rentebærende gjeld per 31.desember 2019 utgjorde 2,3 milliarder kroner mot 540 millioner kroner per 31.desember 2018, økningen av gjeld er grunnet IFRS 16 og husleier og busser som tidligere har blitt kostnadsført som operasjonell leasing er ført som forpliktelse. I note 17 fremkommer forfallsstruktur på rentebærende gjeld og en oversikt over finansielle covenants knyttet til rentebærende gjeld. Konsernet er i dag hovedsakelig finansiert gjennom leasing. Alternativ finansiering, lånetilgang og lånetingelser analyseres og vurderes kontinuerlig i forbindelse med anbudskonkurransene Tide deltar i.

Gearing per årskiftet:

	Balanseført verdi	
	2019	2018
Netto rentebærende gjeld	2 408 493	540 463
Total kapital	3 637 404	1 556 465
Gearing	66 %	35 %

Finansielle risikofaktorer

Tide blir gjennom sine aktiviteter eksponert for ulike typer finansiell risiko: Markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko. Tides overordnede plan for styring av finansiell risiko fokuserer på å redusere risikoen knyttet til finansielle transaksjoner og poster.

Risikostyringen i Tide ivaretas av en sentral funksjon i overensstemmelse med retningslinjer godkjent av styret i Tide AS. Funksjonen identifiserer, måler, vurderer sikring og rapporterer finansielle risiko til datterselskapene i Tide.

Markedsrisiko

a) Valutarisiko

Tide eksponeres for valutarisiko knyttet til det danske datterselskapet Tide Bus Danmark A/S som er et heleid datterselskap av Tide AS. Risikoen er knyttet til omregning fra DKK til NOK, samt et svært begrenset antall transaksjoner med eksterne parter i de norske selskapene, er av beløpsmessig karakter uvesentlige.

Dersom NOK i forhold til DKK var 10% sterkere/svakere pr. 31. desember 2019 og alle andre variabler var konstante, ville dette føre til et lavere/høyere resultat før skatt på 0,7 millioner ved omregning fra DKK til NOK, og høyere/lavere egenkapital på 5,7 millioner.

Utover dette, har Tide ingen løpende transaksjoner i utenlandsk valuta.

b) Prisisiko

Konsernet er eksponert for svingninger i priser på innsatsfaktorer, hvor drivstoff er den viktigste. De fleste av konsernets avtaler med oppdragsgivere har prisreguleringsmekanismer som medfører at konsernet i begrenset grad vil være påvirket av svingningene i pris. Det har ikke vært gjort sikringsavtaler på f.eks. drivstoff de seneste årene.

Annen prisisiko er knyttet til svingninger i aksjer for investeringer og andeler. Denne risikoen er begrenset til

Note 20 Finansielle instrumenter og risikostyring (forts)

balansført beløp av disse postene.

c) Renterisiko

Tides renterisiko er knyttet til langsiktige lån og bankinnskudd. Lån med flytende rente medfører en renterisiko for Tides kontantstrøm som delvis reduseres av den motsatte effekten av kontantekvivalenter med flytende rente. Fastrenteinstrumenter eksponerer Tide for virkelig verdi

risiko og anvendes i henhold til Tides retningslinjer på dette området.

Selskapet vurderer løpende bruk av rentebytteavtaler for lån med variabel rente vurdert ut fra Tides retningslinjer. Det avgjørende for å vurdere inngåelse av rentebytteavtaler vil være hvorvidt anbudskontraktene inneholder reguleringsmekanismer som dekker renteendringer på sikt.

Andel av lån med rentebytteavtale til bokført verdi pr. 31.12.	Balansført verdi	
	2019	2018
Instrumenter med rentebytteavtale		
Finansiell gjeld	538 513	39 376
Instrumenter med variabel rente		
Finansiell gjeld	335 493	514 428
Finansiell leasing	2 240 052	91 942
Finansielle eiendeler	240 627	124 172
Sum finansielle instrumenter etter renteprofil	2 873 431	521 574

Den faste renten i konsernets avtaler varierer mellom 3,7% og 5,2%. Alle rentebytteavtalene har løpende oppgjør av renter på samme dato som underliggende lån (sikringsobjekt). Oppgjørene skjer dels kvartalsvis og dels halvårlig.

Sensitivetsanalyse av kontantstrøm for instrumenter med variabel rente (forpliktelse):

En endring av renten med 100 basispunkter (bp) på

balansedagen ville ha økt (redusert) egenkapitalen og resultat før skatt med beløpene som vist under.

Analysen forutsetter at øvrige variabler holdes konstante. Analysen er utført på samme grunnlag for begge år, og er beregnet på 12 måneders basis.

Effekt av rentebytteavtaler er ikke inkludert i tabellen.

	Resultat		Egenkapital	
	100 bp økning	100 bp reduksjon	100 bp økning	100 bp reduksjon
2019				
Instrumenter med variabel rente	-3 355	3 355	-2 617	2 617
Kontantstrøms sensitivitet (netto)	-3 355	3 355	-2 617	2 617
2018				
Instrumenter med variabel rente	-5 144	5 144	-3 910	3 910
Kontantstrøms sensitivitet (netto)	-5 144	5 144	-3 910	3 910

>>

>> Note 20 Finansielle instrumenter og risikostyring (forts)

Kredittrisiko

Kredittrisiko representerer det regnskapsmessige tap som ville oppstå hvis eksterne parter ikke overholder sin del av kontrakten og er knyttet til finansielle instrumenter som kontanter og kontantekvivalenter, kundefordringer, andre fordringer og finansielle derivater.

Tide er eksponert for risiko for den kontantbeholdningen som er plassert i konsernets hovedbank, samt i øvrige banker som benyttes av konsernets selskaper. Tide vil søke alternative plasseringsmuligheter i de tilfeller hvor selskapets kontantbeholdning overstiger det nivå som er nødvendig for å møte forretningsbehovene. Tide anser risiko for tap av kontantbeholdningen som lav ved utgangen av 2019. Tide følger med på utviklingen i finansmarkedene generelt. I de tilfeller der det er indikasjoner på økt risiko for tap vil Tide følge opp egne bankers kredittrating i den hensikt å treffe nødvendige tiltak for å redusere risikoen.

Tide er også eksponert for kredittrisiko knyttet til kundefordringer samt transaksjoner i forbindelse med billettsalg. Kredittrisiko knyttet til billettsalg er minimal, siden oppgjør i all hovedsak er kontant. Kredittrisikoen for kundefordringene er også lav, siden motpart i det vesentlige er offentlige kunder. Maksimal risikoeksponering er balanseført verdi av de finansielle eiendelene i balansen.

Kredittrisiko knyttet til derivater gjelder ved utgangen av 2018 de rentebytteavtaler selskapet har inngått. Rentebytteavtale og underliggende låneavtale er inngått med bank i samme konsern. Tide anser derfor risiko for tap som lav.

Kredittrisiko knyttet til andre fordringer anses også lav da de vesentligste postene gjelder avsetninger for opptjente, Kredittrisiko knyttet til andre fordringer anses også lav da de vesentligste postene gjelder avsetninger for opptjente, ikke-fakturerte inntekter fra oppdragsgivere (fylkeskommunene) og avgifter til gode fra staten.

Eksposering for kredittrisiko

Balanseført verdi av kundefordringer fordelt etter geografisk region og kundetype	Tide AS	
	2019	2018
Geografisk region		
Innenlandske kunder	351	512
Utenlandske kunder	854	-
Sum kundefordringer	1 205	574
Kundetype		
Kommuner, fylker og stat	-	56
Andre	1 205	456
Sum kundefordringer	1 205	574

Aldersfordeling av kundefordringer pr. 31.12 (Tide AS)

2019	Kundefordringer				Sum
	Dager etter forfall				
	Ikke forfalt	<30 dager	30-60 dager	>61 dager	
Forventet misligholdsrate	0 %	0 %	0 %	80 %	
Kundefordringer	138	1 036	-	157	1 331
Avsetning tap på krav	-	-	-	126	126

2018	Kundefordringer				Sum
	Dager etter forfall				
	Ikke forfalt	<30 dager	30-60 dager	>61 dager	
Forventet misligholdsrate	6 %	0 %	0 %	80 %	
Kundefordringer	511	5	-	122	637
Avsetning tap på krav	29	-	-	98	126

Note 20 Finansielle instrumenter og risikostyring (forts)

Eksponering for kredittrisiko

Balansført verdi av kundefordringer fordelt etter geografisk region og kundetype	Konsern	
	2019	2018
Geografisk region		
Innenlandske kunder	314 253	254 404
Utenlandske kunder	3 080	624
Sum kundefordringer	317 333	254 055
Kundetype		
Kommuner, fylker og stat	164 506	196 200
Andre	152 827	58 827
Sum kundefordringer	317 333	254 055

Aldersfordeling av kundefordringer pr. 31.12 (Konsern)

2019	Kundefordringer Dager etter forfall				Sum
	Ikke forfalt	<30 dager	30-60 dager	>61 dager	
Forventet misligholdsrate	0,0 %	0,0 %	1,3 %	10,9 %	
Kundefordringer Norge	89 643	200 013	8 031	17 637	315 323
Kundefordringer Danmark	2 483	237	-54	1 544	4 210
Avsetning tap på krav	-	-	105	2 096	2 201

2018	Kundefordringer Dager etter forfall				Sum
	Ikke forfalt	<30 dager	30-60 dager	>61 dager	
Forventet misligholdsrate	0,0 %	0,0 %	1,3 %	26,7 %	
Kundefordringer Norge	209 475	27 267	10 097	6 867	253 707
Kundefordringer Danmark	2 370	16	-	1 268	3 654
Avsetning tap på krav	24	-	130	2 179	2 333

Omfang av innregnet tap ved verdifall er ubetydelig, jfr. Note 12.

>>

Likviditetsrisiko

Kontantstrøm følges opp av selskapets økonomiavdeling og en sentral funksjon i Tide AS. Tide har etablert en konsernkontoordning hvor samtlige norske selskaper i konsernet deltar i. Tilsvarende ordning er etablert blant de danske selskapene i konsernet. Nettobeholdning i konsernkontoordningen, positiv/negativ, blir bokført som kortsiktig fordring/gjeld i selskapsregnskapene. Konsernet har ubenyttede trekkfasiliteter, som også er tilgjengelig for Tide

på tilsammen NOK 249 mill. per 31.12.19. Det blir løpende gjennomført vurderinger av kontanter og kontantekvivalenter til å møte driftsrelaterte forpliktelser og lånebehov i forbindelse med investeringer. Selskapet har oppfylt sine forpliktelser ved forfall i 2019.

Forfallsstrukturen på selskapets forpliktelser er listet opp i note 17.

>> Note 20 Finansielle instrumenter og risikostyring (forts)

Profil forfall finansielle forpliktelser inklusiv rentebetalinger

2019					
Finansielle forpliktelser	0 - 6 mnd.	6 - 12 mnd.	År 2-3	År 4-5	Mer enn 5 år
Pantelån	29 001	29 001	76 149	82 834	90 407
Finansielle leieavtaler	155 347	155 347	596 565	576 969	945 199
Leverandørgjeld og annen gjeld	214 623	-	-	-	-
Sum	398 972	184 349	672 714	659 803	1 035 606

2018					
Finansielle forpliktelser	0 - 6 mnd.	6 - 12 mnd.	År 2-3	År 4-5	Mer enn 5 år
Pantelån	54 309	54 309	218 746	98 355	128 085
Finansielle leieavtaler	9 445	9 445	32 715	25 960	33 270
Leverandørgjeld og annen gjeld	153 008	-	-	-	-
Sum	216 761	63 754	251 461	124 315	161 355

Note 21 Nærstående parter

Aksjonærer

DSD AS eier 100% av aksjene.

DSD AS solgte i løpet av 2019 selskapet Norled AS og det rapporteres derfor ikke som søsterselskap i 2019.

Ledende ansatte

Opplysninger vedrørende ledende ansatte inkluderer tilsvarende forhold for de ledende ansattes personlige og juridiske nærstående. Se også note 6 for ytterligere informasjon.

Konsernselskaper

Konsernselskapene kjøper tjenester av Tide AS innen

administrasjon, økonomi, finans og IT. Administrasjonen er samlet i Møllendalsveien 1a, og konsernselskapene dekker sin del av kostnadene knyttet til leie av lokaler.

Note 21 Nærstående parter (forts)

Transaksjoner med nærstående parter

	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Salg av varer og tjenester				
Konsernselskaper	48 649	46 364	-	-
Hovedaksjonær – DSD AS	439	37	439	37
Norled AS	-	461	-	14 269
Sum salg varer og tjenester	49 088	46 862	439	14 306
Kjøp av varer og tjenester				
Konsernselskaper	11 727	8 049	-	-
Hovedaksjonær – DSD AS	1 370	514	1 370	514
Norled AS	-	-	-	2 438
Sum kjøp av varer og tjenester	13 097	8 563	1 370	2 952

Fordringer/gjeld nærstående parter

	Tide AS		Konsern	
	2019	2018	2019	2018
Fordringer på nærstående parter				
Konsernselskaper	18 562	34 219	-	-
Hovedaksjonær – DSD AS	-	118 700	-	118 700
Søsterselskap – Norled AS	-	375	-	9 951
Sum salg varer og tjenester	18 562	153 294	-	128 651
Gjeld til nærstående parter				
Konsernselskaper	134 821	238 126	-	-
Norled AS	-	-	-	25
Sum kjøp av varer og tjenester	134 821	238 126	-	25

Fordringer på nærstående parter kommer hovedsakelig fra salg av tjenester, og forfaller til betaling på ordinære betingelser. Fordringene er usikrede og ikke rentebærende.

Lån til nærstående parter

Tide AS	Konsernselskaper		Hovedaksjonær og TS		Ledende ansatte		Sum	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Balanseført verdi 01.01.	31 773	31 235	118 700	40 000	-	-	150 473	71 235
Lån gitt i løpet av året	-	31 773	-	78 700	-	-	-	110 473
Lån tilbakebetalt i løpet av året	14 676	31 235	118 700	-	-	-	133 376	31 235
Balanseført verdi 31.12.	17 097	31 773	-	118 700	-	-	17 097	150 473

Tide AS har gitt lån til Tide Bus Danmark AS og DSD AS i 2019 og i 2018. DSD AS betalte ned lånet i 2019.

Godtgjørelse til ledende ansatte for øvrig, se Note 6.

Note 22 Segmentinformasjon

Virksomhetsområder

Kjernevirksomheten til Tide konsernet er busstransport for offentlige og private kunder; herunder ekspress- og flybusskjøring. Tide driver også turkjøring og har aktivitet innenfor reiselivssegmentet, hvor selskapet leverer opplevelsesreiser i Norge og Europa.

Tide-konsernet rapporterer følgende to virksomhetsområder for 2019 :

Tide Buss Norge - rute- og ekspressbussvirksomhet og verkstedstjenester

Tide Buss Danmark - rutevirksomhet og verkstedstjenester

Tide Norge

Tide Buss Norge består hovedsaklig av Tide Buss AS, Turbuss Vest AS, Tide Verksted AS og øvrige virksomheter. Tide Buss Norge sine kjernevirksomheter er rutekjøring og tur-/ekspressbussvirksomhet

Rutekjøring foregår i Vestland, Rogaland, Trøndelag, Møre og Romsdal, Troms og Finnmark, samt Vestfold og Telemark. Tide Buss Norge opererer 16 større kontrakter med normal varighet på 6-9 år, samt 1-3 opsjonsår.

Selskapet driver tre ekspress-bussruter sammen med andre operatører, samt flybussene i Bergen og i Haugesund.

Tide leier også ut busser og i tillegg har selskapet salg av opplevelsesreiser i Norge og Europa.

Tide Verksted AS driver service og vedlikehold av tyngre kjøretøy, primært busser. De har Tide Buss AS som sin desidert største kunde. Selskapene er avhengige av hverandre for å drive kollektivtransport på en effektiv og god måte. Derfor er det naturlig å se Tide Buss AS og Tide Verksted AS som et segment. Tide Verksted AS har også oppdrag for eksterne kunder.

Turbuss Vest AS sin kjernevirksomhet er utleie av buss og turkjøring. De har også salg av opplevelsesreiser. Turbuss Vest har den samme virksomheten som Tide Buss AS og det er naturlig å se disse selskapene i samme segment.

Øvrige virksomheter består i hovedsak av konsernadministrasjon og eiendomsvirksomhet. Eiendomsvirksomheten er lokalisert i områder hvor Tide Buss AS opererer. Inntektene knytter seg hovedsaklig til utleie av lokaler der Tide Buss AS er leietaker. Øvrig virksomhet er

primært knyttet til Tide Buss AS og blir derfor ansett som et segment.

Tide Buss AS deltar aktivt i konkurranser om nye kontrakter i Norge. Sommeren 2019 startet Tide rutekjøring på fem store, nye kontrakter. Kontraktene gjelder kjøring på i Tromsø, Midt-Troms, Trondheim, Bergen Sør og på Sotra og Askøy. Selskapet drifter ved utgangen av året 1 799 busser. Totalt i den norske virksomheten er det 4 118 ansatte.

Tide Bus Danmark

Tide Bus Danmark A/S kjører rutebuss for trafikk-selskapene FynBus på Fyn og Sydtrafik i Sør-Jylland og Midtrafik i Midt-Jylland. I tillegg suppleres det med en mindre andel bestillingskjøring. Selskapet har totalt 928 ansatte og opererer 376 busser ved utgangen av året. Tide startet opp det 12. utbud hos Sørtrafikk knyttet til Esbjerg By samt skole- og regionalbuss for Esbjerg, anbudet hadde oppstart sommer 2019.

Geografiske områder

Konsernet deler sine aktiviteter inn i to geografiske regioner, basert på hvor virksomheten drives og hvor anleggene er lokalisert; Norge og Danmark.

Note 22 Segmentinformasjon (forts)

Segment	Tide Norge		Tide Danmark		Sum konsern	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Totale segmentinntekter	2 885 775	2 328 482	652 651	560 569	3 538 426	2 889 051
Segmentinntekter	2 885 775	2 328 482	652 651	560 569	3 538 426	2 889 051
Netto salgsgevinst	-12 516	8 920	80	629	-12 436	9 550
Segmentkostnader	2 523 911	2 087 310	571 925	501 015	3 095 836	2 588 325
EBITDAR	349 349	250 092	80 806	60 184	430 155	310 277
Leasingkostnader	-	97 878	-	-	-	97 878
EBITDA	349 349	152 215	80 806	60 184	430 155	212 399
Avskrivninger varige driftsmidler	124 256	120 524	60 459	54 683	184 715	175 207
Avskrivninger bruksrett	196 612	-	5 789	-	202 401	-
Nedskrivninger	35 000	-	-	-	35 000	-
Driftsresultat	-6 519	31 691	14 557	5 501	8 038	37 192
Netto finans	-31 996	29 255	-7 950	-6 658	-39 946	22 597
Resultat *)	-38 516	60 946	6 608	-1 157	-31 908	59 789
Eiendeler	3 069 421	1 132 126	467 451	424 339	3 637 404	1 556 465
Gjeld	2 805 191	686 965	410 045	464 966	3 311 816	1 151 931
Investeringer	332 442	81 872	35 189	42 471	367 631	124 343

*) Resultat vises før skatt for segmentene Tide Norge og Tide Danmark.

Note 23 Leieavtaler

Tide som leietaker

Bruksretteiendeler

IFRS 16 Leases er en ny standard for leieavtaler som erstatter eksisterende IFRS-standard for leieavtaler, IAS 17 Leieavtaler.

Tide har implementert IFRS 16 med virkning fra og med 1. januar 2019. Tide implementerte standarden modifisert retrospektivt med innregning av bruksretten på samtlige avtaler til nåverdien på iverksettelse tidspunktet diskontert ved hjelp av leietakers marginale lånerente på implementeringstidspunktet og avskriver fra dette tidspunktet. Leieforpliktelsen innregnes til nåverdien av de gjenværende leiebetalingene diskontert med leietakers marginale lånerente på implementeringstidspunktet. Overgangseffekten ved førstegangs anvendelse av standarden går mot egenkapitalen 01.januar 2019. Det gjøres ingen endringer i sammenligningstall.

Tide leier flere bussanlegg over anbudsperiodene, i tillegg er en stor del av bussparken leaset operasjonelt.

Tide AS	
Bruksretteiendeler	Lokaler
Anskaffelseskost 1. januar 2019	
Ved førstegangsanvendelse 01.01.2019	17 850
Tilgang av bruksretteiendeler	1 339
Avhendinger	-
Overføringer og reklassifiseringer	-
Omregningsdifferanser	-
Anskaffelseskost 31. desember 2019	19 189
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1. januar 2019	
Avskrivninger	3 198
Nedskrivninger i perioden	-
Avhendinger	-
Overføringer og reklassifiseringer	-
Omregningsdifferanser	-
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31. desember 2019	3 198
Balanseført verdi av bruksretteiendeler 31. desember 2019	15 991

Avskrivningsmetode som benyttes er lineære avskrivninger.

Udiskonterte leieforpliktelser og forfall av betalinger	
Innen 1 år	3 925
2 år	3 989
3 år	3 989
4 år	3 989
5 år	3 989
Etter 5 år	3 989
Totale udiskonterte leieforpliktelser 31. desember 2019	23 868
Endringer i leieforpliktelser	
Ved førstegangsanvendelse 01.01.2019	19 368
Nye/endrede leieforpliktelser innregnet i perioden	1 339
Betaling av hovedstol	-3 925
Betaling av renter	-
Rentekostnad tilknyttet leieforpliktelser	844
Omregningsdifferanser	-
Totale leieforpliktelser 31. desember 2019	17 627

Note 23 Leieavtaler (forts)

Andre leiekostnader innregnet i resultatet	Total
Variable leiebetalinger kostnadsført i perioden	-
Driftskostnader i perioden knyttet til kortsiktige leieavtaler (inkludert kortsiktige leieavtaler av lav verdi)	-
Driftskostnader i perioden knyttet til eiendeler av lav verdi (ekskludert kortsiktige leieavtaler over)	-
Totale leiekostnader inkludert i andre driftskostnader	-

Konsern			
Bruksretteiendeler	Lokaler, bussenlegg	Busser	Total
Anskaffelseskost 1. januar 2019	-	-	-
Ved førstegangsansvendelse 01.01.2019	159 313	463 095	622 408
Tilgang av bruksretteiendeler	315 254	1 123 171	1 438 426
Avhendinger	-	-	-
Overføringer og reklassifiseringer	-	-	-
Omregningsdifferanser	-	-	-
Anskaffelseskost 31. desember 2019	474 567	1 586 266	2 060 833
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1. januar 2019			
Avskrivninger	65 061	137 340	202 401
Nedskrivninger i perioden	-	-	-
Avhendinger	-	-	-
Overføringer og reklassifiseringer	-	-	-
Omregningsdifferanser	53	-	53
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31. desember 2019	65 114	137 340	202 454
Balanseført verdi av bruksretteiendeler 31. desember 2019	409 453	1 448 926	1 858 379

Avskrivningsmetode som benyttes er lineære avskrivninger.

Udiskonterte leieforpliktelser og forfall av betalinger		
Innen 1 år	233 096	233 096
2 år	327 936	327 936
3 år	299 068	299 068
4 år	284 778	284 778
5 år	268 403	268 403
Etter 5 år	982 459	982 459
Totale udiskonterte leieforpliktelser 31. desember 2019	2 395 740	

Endringer i leieforpliktelser	Lokaler, bussenlegg	Busser	Total
Ved førstegangsansvendelse 01.01.2019	168 955	479 222	648 177
Nye/endrede leieforpliktelser innregnet i perioden	315 254	1 123 171	1 438 426
Betaling av hovedstol	-76 824	-156 250	-233 074
Betaling av renter	-	-	-
Rentekostnad tilknyttet leieforpliktelser	12 632	27 207	39 840
Omregningsdifferanser	-54	-	-54
Totale leieforpliktelser 31. desember 2019	419 964	1 473 350	1 893 314
Kortsiktige leieforpliktelser			320 624
Langsiktige leieforpliktelser			1 572 690

Note 23 Leieavtaler (forts)

Andre leiekostnader innregnet i resultatet	Total
Variable leiebetalinger kostnadsført i perioden	-
Driftskostnader i perioden knyttet til kortsiktige leieavtaler (inkludert kortsiktige leieavtaler av lav verdi)	8 594
Driftskostnader i perioden knyttet til eiendeler av lav verdi (ekskludert kortsiktige leieavtaler over)	437
Totale leiekostnader inkludert i andre driftskostnader	9 031

Vektet gjennomsnittlig diskonteringsrente på implementeringsdato er 3,49% for Norge og 3,31% for Danmark.

Anvendte praktiske løsninger

Tide leier IT-utstyr med avtalevilkår fra 1 til 5 år. Tide har valgt å ikke innregne leieavtaler der den underliggende eiendelen har lav verdi, og innregner dermed ikke leieforpliktelser og bruksretteiendeler for noen av disse leieavtalene. Leiebetalingene med lav verdi kostnadsføres når de inntreffer. Tide innregner ikke leieforpliktelser og bruksretteiendeler for kortsiktige leieavtaler. Felleskostnader og andre variabler i leieavtalene er utelatt fra innregningen.

I enkelte tilbud er leie av anlegg vederlagsfritt. I disse tilfellene er det estimert bruksrett og leieforpliktelse på best mulig måte på grunnlag av tilgjengelig informasjon.

Variable leiebetalinger

Tide har ingen variable leiebetalinger.

Opsjoner om forlengelse av leieavtaler

De fleste leieavtalene til Tide følger anbudsperiodene som varierer mellom 6 og 12 år. Flere av avtalene inneholder opsjon til forlengelse som kan utøves i løpet av avtalens siste periode, det er oppdragsgiver som avgjør om opsjonene skal iverksettes og Tide har derfor ikke inkludert forlengelsesopsjoner i leieforpliktelsene.

Note 24 Oppkjøp av virksomhet

2019

Selskap	Virksomhet	Dato	Andel stemmer	Vederlag
Arctic Buss Lofoten AS	Transport og utleie av buss	01.04.2019	100 %	5 200
Arctic Tours AS	Transport og utleie av buss	17.06.2019	100 %	15 019

Oppkjøpet av Arctic Tours AS ble gjennomført 30.11.2019 med kontrolltidspunkt 17.06.2019.

Gjennom oppkjøp av Arctic Buss Lofoten AS og Arctic Tours AS vil Tide styrke tur og transport virksomheten i Nord-Norge. Tide vil vurdere å fusjonere inn selskapene i Tide Buss AS i 2020.

Vederlagene er i sin helhet betalt gjennom kontantoppgjør ved oppkjøpene.

Note 24 Oppkjøp av virksomhet (forts)

Eiendeler og gjeld inntegnet på dato for oppkjøpet	Arctic Buss Lofoten AS	Arctic Tours AS
Omløpsmidler		
Kontanter og kontantekvivalenter	541	2 107
Varer	338	500
Kundefordringer og andre fordringer	1 778	2 645
Anleggsmidler		
Varige driftsmidler	7 056	13 661
Aksjer	5	-
Utsatt skatt	-349	-1 293
Betalbar skatt	-	-9
Offentlig avgifter	-191	-119
Leverandørgjeld	-1 213	-1 260
Annen kortsiktig gjeld	-830	-355
Langsiktig gjeld	-5 007	-6 590
Netto eiendeler	2 128	9 287
	Totalt	Totalt
Vederlag	5 200	15 019
Virkelig verdi identifiserbare netto eiendeler	2 128	9 287
Goodwill	3 072	5 732
Netto kontantstrøm likvider som følge av oppkjøpt virksomhet		
Vederlag betalt kontant	-5 200	-15 019
Kontant og kontantekvivalider mottatt	541	2 107
Sum	-4 659	-3 093

Arctic Buss Lofoten AS har etter oppkjøpet bidratt med NOK 12,5 millioner i salgsinntekter og NOK 1,2 millioner i årsresultat i resultatregnskapet.

Ved et oppkjøp den 01.01.2019 ville resultatregnskapet vist en salgsinntekt på NOK 15 millioner og et årsresultat på NOK 0,5 millioner. Dette er beregnet ut i fra årsregnskapet for 2019.

Arctic Tours AS har etter oppkjøpet bidratt med NOK 12,1 millioner i salgsinntekter og NOK 2,7 millioner i årsresultat i resultatregnskapet.

Ved et oppkjøp den 01.01.2019 ville resultatregnskapet vist en salgsinntekt på NOK 18,4 millioner og et årsresultat på NOK 1,5 millioner. Dette er beregnet ut i fra årsregnskapet for 2019.

Note 25 Hendelser etter balansedagen

Tide har aktivitet i Norge og Danmark – hvor begge land er påvirket av koronaviruset (Covid-19) og de effektene det har for samfunnet. Generelt kan en si at det er iverksatt skjerming av sjåførenes kontakt med passasjerer ved at bl.a. avvikling av kontanthåndtering, fremste dør på bussene er stengt og de fremste seteradene er stengt. Videre er det satt restriksjoner på antall passasjerer i bussene.

Påvirkningen er ulik innenfor forretningsområdene konsernet opererer. Den største andelen av konsernets drift knytter seg til rutebuss produksjon for fylkeskommunale selskaper. Dette er et viktig samfunnsoppdrag og det er sentralt at tilbudet om kollektivtrafikk opprettholdes også i en krevende tid. Det er likevel noe reduksjon i produksjonen og bildet endrer seg løpende. Dette gjelder både for den norske og den danske virksomheten.

Innenfor kommersiell aktivitet ser vi at det er et stor reduksjon i aktiviteten innenfor turbussutleie samt at ekspressbuss rutene har vesentlig lavere passasjertall. Tide har derfor opprettholdt noen av rutene innenfor ekspressbussegmentet og har noe aktivitet innenfor tur med bl.a. buss for tog og beredskapsbusser. Verkstedsdriften har primært konserninterne kunder og påvirkes derfor i noe mindre grad, men eksternt markedet for verkstedtjenester er noe redusert.

En konsekvens av den lavere etterspørselen, spesielt innenfor den kommersielle aktiviteten, er at vi så langt har måttet permittere om lag 300 personer. Det gjøres løpende vurderinger om flere må permitteres. Videre ser vi at det er en økning i sykefravær innenfor alle områdene hos oss. Konsernet ser også på effektene av å utsette både utviklingsprosjekter og andre kostnadsreduserende tiltak løpende etter hvor lang denne situasjonen blir.

De økonomiske effektene er så langt ikke kvantifisert, men selskapet har en relativt høy andel av variable kostander. De tiltak som er kommet fra både norske og danske myndigheter har medført både reduserte kostander og bedret likviditet. Det må likevel påregnes at situasjonen vil medføre svakere resultater enn normal drift ville medført.

Tide har også hatt dialog med de største kundene og de viktigste finansinstitusjonene hvor konsernet opplever at det er stor vilje til å støtte opp om den underliggende driften for å komme gjennom denne situasjonen.

Note 26 Betingede forpliktelser

Konsernet har ingen betingede forpliktelser som har vesentlig betydning av resultat og stilling.

Deloitte AS
Lars Hilles gate 30
Postboks 6013 Postterminalen
NO-5892 Bergen
Norway

Tel: +47 55 21 81 00
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Tide AS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Tide AS' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat, avstemming av egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, totalresultat, avstemming av egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Tide AS per 31. desember 2019 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Tide AS per 31. desember 2019 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Deloitte.

side 3
Uavhengig revisors beretning -
Tide AS

- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Bergen, 6. april 2020
Deloitte AS

Helge Roald Johnsen
statsautorisert revisor

Tide AS
Postboks 6300
N-5893 Bergen

Tlf. 05505
post@tide.no

tide.no